

חידושי אחרונים פתב הרב יד מלאכי ז"ל בכללי המ' אות תי"ד וז"ל.

משנת ראב"י קו"ן. הוא פלל מוספם בש"ס לא מצאנו ולא ראינו מי שחולק בזה עיין פ' החולץ מט' ב' תנא שמעין בן עזאי אומר מצאתי מגלת יוחסין בירושלם וכתב בזה וכו' וכתוב בזה משנת ראב"י קו"ן ותו תנא בפ"ו דגטין ס"ז א' איסי בן יהודה הנה מונה שבחן של חכמים וכו' משנת ראב"י קו"ן וכו' ע"ש וע"ע פ"ו דעירובין ס"ב ב' קי"ל משנת ראב"י קי"ן וכן בכמה דוכתי בגמ' וכלהו רבואתה קמאי ובתראי אשרוהו וקנימוהו פי' דוע אין צנרף להאריף בזה האף אמנם מדי עברי בכללי הרב חוות יאיר שפסי' צ"ד ראיתי אליו ז"ל שכתב ע"ש הרא"ש ה"ק הלכות טמןאה דרב לא ס"ל פלל זה ע"כ ואמת תדבר דבהשקפה ראשונה נבהלתי מראית איה אפשר דיצא מלפני הרא"ש ז"ל פיון דלא אשפחן בכולי תלמודא מאן דפליג בקא אף אחרתי עומדי על עיקרון של דברים קא חזינא דאדרבא הפך מזה פתב הרא"ש ז"ל וז"ל שם ואע"ג דברייטא דתני רב פהנא בראב"י אתינא כר"י וקי"ל משנת ראב"י קו"ן ואפילו יחיד נגד רבים פדמוכח בפ' הבא על יבמתו אפ"ה לא דחינו מימרא מפונרשת דר"ח אמר רב מפללא דמשנת ראב"י קו"ן דהא רב גופיה אית ליה משנת ראב"י קו"ן פדמוכח ביבמות ס"א והכא לא ס"ל כנותיה אלמא לא מסתבר כנותיה א"נ הך מתנייתא דראב"י רב פהנא הוא דתני לה ולא מתנייא בי ר"ח ור"א ולא מותבינו מנה בי מדרשא וכן דעת הרמב"ם עכ"ד ואני אוסיף על השמועה דהכי מוכח תו דרב אית ליה הך פללא דמשנת ראב"י קו"ן בפ"ג דברכות כ"ג ב' יעו"ש הרי בבירור שדברי הרא"ש ז"ל מוכיחין הפך דבריו ואי האי נמי דכתב הרא"ש קא סמיך אפתי הבל הביא גם הוא דמ"ש א"נ הך מתנייתא דראב"י רב פהנא הוא דתני לה וכו' מאן דשפיר חזי בלכבו יבין דע"ך אפרייטא דפ"ג מינין מ"ג ב' דאיתי לעיל מניה קאי דפריף שם בגמ' והא תני רב פהנא ברבי אב"י לה מטמא ואינו מטמא לאברים וכו' וכלומר דכל היכא דלא קאמר תנא או ת"ר לאו סתמא דתלמודא קאמר לא וממילא דלא מתנייא בי ר"ח ור"א ולא מותבינו מניה בי מדרשא אלא דארף לפי מחשבתו אשר חשב כפי הנראה דמ"ש הרא"ש דרף מתנייתא דראב"י רב פהנא הוא דתני לה אמשנת ראב"י קו"ן קאי פליאה דעת ממני איה אפשר להבין פן בדברי הרא"ש דהא בין בפ' החולץ בין בפ"ו דגטין שחונכר הך פללא דמשנת ראב"י בתרונתיהו קאמר בש"ס תנא פנ"ל ואיה יאמר הרא"ש דרב פהנא הוא דתני לה וכו' ולא מותבינו מנה וכו' והלא בכוליה תלמודא מותבינו מהך פללא וה"ט דקאמר תנא משום דמתניא בסתמא דתלמודא וכמ"ש מוהרי"ב בס' שדה יאושע פ"ק דערלה דף קי"ח ע"ב דתנא סתמא משמע שהיא ברייתא מוספמת וכ"כ בס' יוחסין שלהי אות א' מהאמוראים דכל תנא שבתלמוד היא מר"ח או מר"א אלא ודאי שדברי החוות יאיר אין להם על מה שיסמוכו ואגב שטפיה לא חש לקמחיה שוב ראיתי בפ' הרא"ש של ה"ק להרי"ף ז"ל ואחזה אנכי אשית לבי שגרסת הספרים שם המוטעית אטעיתיה להחיות יאיר ששם פתוב בזה"ל א"נ אף דראב"י קו"ן רב פהנא הוא דתני לה דלא מתנייא בסתמא דתלמודא ורב לא תני לה ולא סבר לה דכל מתנייתא דלא מתניא ברבי ר"א וברבי ר"ח לא מותבינו ביה בי מדרשה וכן דעת הרמב"ם ע"כ ולא שת לבו גם לזאת דמה שכתוב בספרים קו"ן טעות גמור הוא וצריף למוחקו פאשר מחקתיו זה עזן ועדנין ברי"ף שלי מהני טעמי ברירי דכתבנא לעיל להכריח דאפרייטא דפ"ג מינין קאי זאת ועוד דכיון שכתב הרא"ש לעיל דאשפחן בגמ' דרב אית ליה האי פללא דמשנת ראב"י קו"ן וכאשר הוכחתי גם אני מההיא דבכורות איה יעלה בדעת שיסתור האמת הנה תכ"ד ולימא דרב לא תנ' לה ולא סבר לה אלא ודאי שדבריו אלה אין להם שחר והוא פלא מחמתו הרמה איה תלה בוקי סריקי להרא"ש ז"ל שוב מצאתי להרמב"ן בס' ת"ה דף מ"ה ג' וד' שכתב פדברי

הרא"ש ממש ולא הזכיר מלת קו"ן אלא פתב א"נ הך מתניתא דראב"י רב פהנא הוא דתני לה וכו' וכדכתבנא יע"ש.

עכ"ל הרב יד מלאכי ז"ל או"ב תי"ב העתקתי פל דבריו במושגים ולא חסרתי מהם פלום להראות לחכמים פמה חירופין וגידופין נאמרו על הרב חוות יאיר ז"ל מפי הרב יד מלאכי ז"ל על לא חמס עשה אלא שטעה הרב יד מלאכי והבין הבנה זרה בדבריו.

א'.

הכל הביא גם הוא. ב'.

מאן דשפיר חזי פאלו הרב חוות יאיר לאו שפיר חזי. ג' לפי מחשבתו אשר חשב.

ד'.

אלא נדאי שדברי הרב חוות יאיר אין להם על מה שסימוכו. ה'.

ואגב שטפיה לא חם לקמחיה. ו'.

שגרסת הספרים המוטעית אטעיתיה להחיות יאיר ז'. ולא שית לבו גם לזאת.

ח'.

אלא נדאי שדבריו אל אין להם שחר. ט'.

איך תלה בוקי סריקי להרא"ש. וכל פה למה לפי שהבין הבנה זרה בדבריו ותלה בובוקי סריקי שהוא הבין שמה שכתב הרב חוות יאיר ע"ש הרח"ש דרב לא ס"ל פלל זה (ועל ששה תיבות הללו חרה אפו ושפף פאש חמתו על הרב חוות יאיר ז"ל) וטעה בדמיונו וסבר שהפנונה היא על המלבוש של הפלל שהוא משנת ראב"י קו"ן דרב לא ס"ל פן והוא מכחישו ואמר אין משנת ראב"י קו"ן וזהו דבר שאפילו התינוקות שהתחילו לפתוח ספר לא יפלו בטעות כזה ומי זה ואיזה הוא שיכחיש זה הפלל שנאמר מפי התנאים הקדמונים כמו שהביא הוא בעצמו מפרק ו' דגיטין איסי פן יהודה היה מונה שבחן של חכמים משנה ראב"י קו"ן ולא שות לפי הרב יד מלאכי ז"ל לפירוש הפשוט והאמתי בדברי הרב חוות יאיר שמ"ש ע"ש הרא"ש דרב לא ס"ל פלל זה אינו על המלבוש של הפלל אלא על היוצא ממנו שהיוצא ממנו הוא פיון שמשנתו קו"ן הלכה כמותו בכ"מ ורב ס"ל שאע"פ שמשנתו קו"ן אין הלכה כמותו בכ"מ.

ואעתיק פאן דברי הרב חוות יאיר שפסי' צ"ד שהביא לנו הרב יד מלאכי ז"ל דשקיל וטרי לענן דינא והשיב לשואלו ששאל ממנו להעתיק לו הפללים שעשה הרב ז"ל בש"ס וז"ל השואל שם.

ומ"מ לא אוכל עצור ברוחי מלשאול שאלה פללית בפסקי רז"ל בש"ס בדרך פלל גדול הלכה כפלוני שפולל דבריו בכל מקום שהם כמ"ש הלכה כר"ע מחבריו וכן בר' יוסי וכן ברבי ואיך יתכן זה שיהיה אדם מוצלח בכל דרכיו ומכונן אל מרפז האמת בכל דבריו ונגד כל לשון אשר יעמוד עמו למשפט מפל אדם מי ומי שיהיה ירשיע ודברי פל החולקים עליו ועמו יהיו לאין ולאפס שוא ושקר אחר פי הטעות והשגיא פוללות פל מין אנושי עד שמבחר הנביאים טעה ואיך יזכה ילוד אשה לזה כ"ש מי הגיד לחז"ל בש"ס שזכה זה למעלה זו ואם יעתיק לי מעכ"ת אגב פללי ההלכות אשר ראיתי בבית נכאתו אדע פי מצאתי חן בעיניו עד לאחת ומתוה דברי אשר פתבתי בכללי הכללות שאחר מהם שדוקא במקום שלא פסק הש"ס וכו' וכו'.

והרב ז"ל העתיק החכמים אשר פסקו פמותם בש"ס והטיל תנאים וכו' וכו' עד שהגיע לרבי אליעזר בן יעקב שאמרו עליו משנתו קו"ן שהפוננה בזה פינון שמשנתו קו"ן יוצא לנו שהלכה פמותו פתב הרב ז"ל וז"ל משנת ראב"י קו"ן עי' עירובין ד' ל"ז.

דף ס"ב ע"ב. ויבמות דל"ו רע"ב ע"ש פירוש רש"י וספ"ד וד"ס א' ובכורות דכ"ג ע"ב וכתב ש"י דל"ט ע"א בשם הרא"ש גם ההגהת ס' פרייתות דבק"ב מקומות ק"ל כראב"י וק"ל מגמ' דיבמות הנז' וע"ש ובר"ן פ"ק דשבועות דדוקא נגד יחיד ואפשר דגם הרמב"ם ס"ל פן ואזלא תמיהת התי"ט מס' פלאים פ"ב מ"ט ופ"ד מ"ל וע"ע תי"ט עירובין פ"ח מ"י והרא"ש בה"ק הלכות טומאה לא ס"ל פן רק ל"ש ע"ע ברא"ש פ"ג דנדירים ע"ש ברא"ש ה"ק דרב לא ס"ל פלל זה והנה ל"ד משנה דר"ה פשנזכר בברייתא הכי מוכח בתו' קידושין ס"ד ס"ב וכ"כ הרשב"ם בב"ב דקל"ח ע"א דמשנה פולל הפל מש"כ בדאיתמר במשנתנו ע' בתו' פתובות דק"ט ע"א ומנחות דל"א ע"ב אכל חין ראיה דע"כ משנה ל"ד לפי"ק ק"ב מקומות הנ"ל פי לא נזכר חלק המעשר מזה פי י"ל שהיו אז בימי התנאים משניות מרובים מאד משלנו פדבגמ' דחגיגה.

עכ"ל הרב חוות יאיר ז"ל ואעתיק דברי הרב תי"ט ז"ל שהביא לנו הרב חוות יאיר ז"ל. בפ"ב דכלאים מ"ט פתב וז"ל.

ומ"ש הרב הלכה פחכמים אע"ג דמשנת ראב"י קו"ן הקא לא אתפרש טעמיה ועיין מ"ח פ"ד. עכ"ל.

ובפ"ד דכלאים מ"ח הנז' פתב וז"ל. ראב"י.

וכתבו הרב והרמב"ם דאין הלכה פמותו וכתב בכ"מ ואע"ג דמשנתו קו"ן איכא למימר דשאני הקא דמשום חנינה בן חכינאי קאמר לה ואפשר דליה לא ס"ל וכו' עכ"ל. בעירובין פ"ח מ"י פתב וז"ל.

פל זה ראיתי ונתון אל לבי פדי ליישב סתם מתניתין דלעיל אליבא דחכמים כ"ש שהרב והרמב"ם פסקו פחכמים ולא השגיחו למשנתו דראב"י דקו"ן פדאמרין בפ' החולץ משום דס"ל דלאו פללא הוא לכל מקום וכן במשנה ד' פ"ט דסוטה פסקו הרמב"ם והרב דלא כראב"י לגבי ר"ע ותדע דהא הרי"ף בפ"ק דמ"ק דפסק כראב"י יתיב טעמא משום דאמוראי פנותיה אזלי והרא"ש נמי פתב כראב"י אע"ג דלרש"י לא אזלי פנותיה ומ"מ הירושלמי מוכיח פן ואי איתא דכללא הוא לא היו צריכין לראיה אחרת.

עכ"ל הרב תי"ט שהביא לנו הרב חוות יאיר ז"ל. והשתא נחזי אנו מה מצא הרב יד מלאכי ז"ל עול בדברי הרב חוות יאיר ז"ל עד שהעמיס עליו את פל התלאות הנז' ושונויה קטיל קני באגמא שהרי מצאנו ראינו דהאי פללא דמשנת ראב"י קו"ן שהיוצא מן הפלל הנה הוא שהלכה פמותו נחלקו בו הפוסקים דיש מהם שסובר שהוא פכל מקום שדבר ראב"י בין במשנה בין בברייתא הן נגד רבים הלכה פמותו ויש מהם שסובר דדיקא במשנה איתמר האי פללא ויש מהם שסובר דנגד רבים אין הלכה פמותו והרא"ש ז"ל חדש לנו בדבריו הראשונים דרב לא ס"ל שיהיה הלכה פמו ראב"י פכל מקום שדבר אף דרב בעצמו אית ליה דמשנת ראב"י קו"ן פמו שהוכיח הרא"ש ממס' יבמות והרב יד מלאכי ממס' ברכות מ"מ לא ס"ל לרב שיהיה הלכה פמותו בכ"מ שדבר ולפיכך חלק עליו בההוא דינא דטומאה.

ונהו מה שהביא לנו הרב חיות יאיר ז"ל. שוב כתב הרא"ש ז"ל א"נ הך מתניתא דראב"י רב פהנא הוא דתני לה ולא מתנייא בי ר"ח ור"א ולא מותבינן מנה וכו'.

כ'ומר דלעולם אימא לה דרב ס"ל דבכ"מ שדבר ראב"י הלכה פמותו ורב לא יחלוק ע"ז אלא דטעמא דרב דחלק על ההוא דינא דטוןמאה דתני רב פהנא בראב"י ס"ל לרב דהיה פרייתא רב פהנא הוא דתני לה ולא מתנייא בי ר"ח ור"א ולפיכך לא חש לה אף דאמרה משם ראב"י וחלק עליה ואי הנה פרייתא ליה מלתא לרב דראב"י הוא דאמרה לא הנה חולק עליה זוהי פנונת דברי הרא"ש ולא ימצא בעולם אפילו התינוקות שהתחילו לפתוח ספר שיפרש פירוש אחר בדברי הרא"ש הללו.

וא"כ דברי הרב חיות יאיר ז"ל אין בהם נפתל ועקש דכתב ע"ש הרא"ש דרב לא ס"ל כלל זה שעל ששה תיבות הללו שמצא בספרו הרעיש עליו את העולם מפני שהבין הבנה זרה בדבריו דמ"ש דרב לא ס"ל כלל זה ר"ל משנת ראב"י קו"ן דר"ל דרב הכחיש כלל זה וס"ל דמשנת ראב"י אינה קו"ן ותמהני על חכמתו הרמה איך במשך הזמן שיהיה פותב אריכות הדברים הללו שפלי ספק צריכים אינה זמן ולא נתעורר לחזור מהבנתו הזרה הזאת ולפרש דברי הרב חיות יאיר כפשטן שהם פשוטים מלפניהם ומלאחריהם שהו הן דברי הרא"ש ממש דרב אף דאית ליה שמשנתו קו"ן מ"מ לא ס"ל שיהיה הלכה פמותו בכ"מ שדבר אלא יש מההלכות שאמר ראב"י שאין הלכה פמותו ולפיכך חלק עליו רב בההוא דינא דטוןמאה שאמר רב פהנא משמו.

ומ"מ צריכין אנו לומר על פרחנו שמה שרמז לנו הרב חיות יאיר ז"ל דהרא"ש כתב דרב לא ס"ל כלל זה הוא דוקא לפי דברי הרא"ש הראשונים אבל לפי דבריו האחרונים רב ס"ל דהלכה כמו ראב"י בכ"מ שדבר ומה שחלק על ההוא דינא דתני רב פהנא בראב"י הוא משום דהיה פרייתא לא מתנייא בי ר"ח ור"א ולפיכך לא חש לה וכמש"ל.

ומעתה לכו נא וננכחה על הרב יד מלאכי איך יצאת המכשלה הזאת מלפניו לאשוויי להרב חיות יאיר ז"ל קטיל קני באגמא ח"ו וטעה בדבר שאפ"ל התינוקות לא יטעו בו. הן קדם ובראשונה כתב שמלבד שלא מצא להרא"ש פדבריו אלא שמצא הפך דבריו.

כאלו הרב חיות יאיר ז"ל עינים לו ולא יראה ח"ו שהרא"ש כתב דרב אית ליה האי פללא דמשנת ראב"י קו"ן כמו שהביא ממס' יבמות. ואח"כ כתב ואי האי נמי קא סמיך הבל הביא גם הוא דמ"ש א"נ הך מתניתא דראב"י רב פהנא הוא דתני לה וכו' מאן דשפיר חזי יבין דע"כ אפרייתא דפ"ג מיניו מ"ג ב' דאייתי לעיל מניה קאי דפריף שם בגמ' וכו' פמה שהעתקתי.

הדור אתם ראו איך הרב יד מלאכי ז"ל תלה בויקי סריקי בהרב חיות יאיר ז"ל שיבין הבנה פזאת ריקה בוקה ומבולקנה, דמ"ש א"נ הך מתניתא דראב"י ר"כ הוא דתני לה קאי על הפלל של משנת ראב"י קו"ן שנה הפלל רב פהנא אמרו ומי הוא זה ואינה הוא אפילו תינוק שבתינוקות שיוכל לחשוב פזאת שרב פהנא הוא מאריה דהאי פללא והלל הפלל הנה נאמר מפי התנאים הקדמונים.

אח"כ כתב אלא דא לפי מחשבתו אשר חשב כפי הנראה (לו לבדו נראה ולא לכל תלמיד ומבין) דמ"ש הרא"ש דרב מתניתא דראב"י רב פהנא הוא דתני לו אמשנת ראב"י קו"ן קאי. עכ"ל.

מתחלה אמרה כמסתפק וכתב ואי האי נמי סמיך וכו' ואח"כ החליט הדבר וכתב אלא דאף לפי מחשבתו אשר חשב כפי הנראה ויחס מחשבה זו הזרה להרב חיות יאיר ז"ל דנהירין ליה שבילי דתלמודא.

והאחרון הכביד שכתב וז"ל שוב ראיתי בפ"ה הרא"ש של ה"ק להרי"ף וז"ל ואחזה אנכי אשית לבי שגרסת הספרים שם המוטעית אטעיתיה להחיות יאיר ששם פתוב בזה"ל א"נ ה"ה דראב"י קו"ן רב פהנא הוא דתני לה וכו' ולא שנת לבו גם לזאת דמה שכתוב בספריהם קו"ן טעות גמור הוא וצריף למוחקו פאשר מחקתיו זה עזן ועדניו פרי"ף שלי מהני טעמי פרירי דכתיבנא לעיל להכריח דאפרייתא דפ"ג מינין קאי וכו'.

עכ"ל.

והנה הרב יד מלאכי ז"ל הראנו גבורותיו ונזירותו שמתק מן הספרים תי' קו"ן מה שלא יכול לעשות זולתו והרב חיות יאיר ז"ל נפל ברשת הטעות הנה ואטעניא ולא היה בו פח ולא חקמה להטעות טעות כנה שהוא טעות הנזכר והלא אנחנו קלי הערה פשיבא לידינו טעות הנזכר כנה שאינו אלא טעות הדפוס אנחנו מטעים אותו בשתיקה בלי שום התפארות לפי שאינו דבר חקמה והוא התפאר עלינו שמתקו פרי"ף שלו ולא באותו מצב מדי עברו בכללי הרב חיות יאיר אלא עזן ועדניו קודם ואף גם זאת לאו בשתיקה מחק אלא שהטריח את עצמו לתת טעמא על מה ועל מה חק ולא סמך על המבין: פתב בספר ויאמר יצחק חיו"ד סי' ק"ד.

מעשה היה באיש יהודי שנלב"ע במחז"ק ביום ב' וביום ערש"ק שאחריו בא לכאן אחיו מג'בראלטאר ועדן לא שמע ממיתת אחיו עד שבא לכאן ונסתפקו אם צריף למנות לעצמו ז' ימי אבלות מיום שבא ונדע או"ד פינון שהאבלים עדן היו בתוך ז' ימי אבלות ומפלגם היה בנו של הנפטר שהוא גדול הבית דביתא סמיה עליה ימנה עמהם.

ובתשובת השאלה הנז' הביא לנו הרב ז"ל דברי מר"ן פיו"ד סי' שע"ה ס"ח וכתב עליו ודין זה הוא ממ"ש בש"ע פ' נאלו מגלחין דף כ"ח בא ממקום קרוב מונה עמהם וכתב שם הרא"ש ז"ל דמקום קרוב פירשו הגאונים דהיינו עצרה פרסי סוגייתא דחד יומא פינון דאי שמע הוי מטי הקא פחד יומא פמאן דאיתיה בהדייהו דמי.

וכתב ע"ז הרב ויאמר יצחק זלה"ה וז"ל והנה ראוי לחקור במאי דקאמר פינון דאי שמע הנה מטי הקא פחד יומא דאיך יתכן שישמע במיתתו ויבא באותו יום אחר שהוא דרך יום ואף אם ימות בפקר השכם צריף שילף השליח באותו יום להודיעו ביום המחרת וכו' וכו' ובסוף דבריו כתב הרב ז"ל וז"ל ועוד אטו אם לא ישמע ובא מאליו נאמר דלא ימנה עמהם אם לא שנאמר דמאי דקאמרי הגאונים פינון דאי שמע יכו' אינו ר"ל שצריף שיהיה שהות לשמוע ולבא אלא ר"ל פינון שאם היה במציאות ששמע היה יכול לבא באותו יום מונה עמהם אבל לעולם שא"ץ שישמע באותו יום שמת עכ"ל הרב ז"ל.

ואח"ר מכבוד הרב ז"ל הדברים הללו שכתב ועוד אטו אם לא ישמע ובא מאליו נאמר דלא ימנה עמהם הם משוללי הבנה ומה שפייס אבל לעולם שא"ץ לשמוע באותו יום שמת אין להם הבנה כלל וכי ס"ד לומר שהגאונים אמרו שצריף לשמוע באותו יום והלא אם היה שומע באותו יום היה חל עליו האבלות במקום שהוא שם ויתאבל שבעת ימים שלמים ובפרט מה שכתב בתחלה.

ועוד אטו אם לא ישמע ובא מאליו נאמר דלא ימנה עמהם. הם משוללי הבנה ביותר דאם היה בא ביום ראשון לא היינו צריכים עוד לדין זה דהרי הוא עמהם ביום ראשון שהוא התחלת האבלות ובנדאי שימנה עמהם.

עוד פתב הרב ז"ל וז"ל ל שוב מצינו לרש"י פָּרַק וא"מ וז"ל מוֹנֵה עִמָּהֶם עִם הָאֲבֵלִים שְׁבָאוֹתוֹ
מְקוֹם הוֹאִיל דְּבִמְקוֹם קְרוֹב הוּא וְיָכוֹל לְבֹא בְּתַחֲלֵיל הָאֲבֵלִים חֲשָׁבִינוּ לִיה כְּמוֹ דְּאִתָּא ע"כ הָרִי
דְּרִשׁ"י הַשְּׁמִיט פִּינוּן דָּאִי הָהּ שְׁמַע וְכוּ' לומר דְּלָאוּ דְּוָקָא וְכוּ' עכ"ל הרב ז"ל.

וְנוֹרְאוֹת נִפְלְאוֹתֵי עַל הָרַב ז"ל שְׁפָתַב דְּבָרִים אֵלּוּ דְּרִשׁ"י הַשְּׁמִיט פִּינוּן דָּאִי הָהּ שְׁמַע לומר דְּלָאוּ
דְּוָקָא וְכוּ' פְּאֵלוּ לְשׁוֹן זֶה הוּא לְשׁוֹן הַש"ס וְהֵלֵא לְשׁוֹן זֶה אֵינּוּ אֶלָּא מִדְּבָרֵי הַגְּאוּנִים וְרִשׁ"י מְפָרֵשׁ
הַש"ס וְלֹא יִצְדַּק לומר עָלָיו שֶׁהַשְּׁמִיט דְּבָרֵי הַגְּאוּנִים וְאֶפְשָׁר שְׁרִשׁ"י ז"ל לֹא רָאָה וְלֹא שְׁמַע דְּבָרֵי
הַגְּאוּנִים וְהוּא גְּאוּן וְהֵם גְּאוּנִים וְאֵינּוּ חוֹבָה לְשַׁנֵּי נְבִיאִים שְׁיִתְנַבְּאוּ בְּסַגְנוֹן אַחַד וְלֹא עוֹד אֶלָּא
שְׁפָתַב הָרַב ז"ל לומר דְּלָאוּ דְּוָקָא שְׁרִצוֹנוּ לומר שְׁרִשׁ"י אומר לְנוּ שִׁמ"ש הַגְּאוּנִים דָּאִי הָהּ שְׁמַע
הוּא לָאוּ דְּוָקָא וְדְּבָרֵי הַגְּאוּנִים לֹא הִבִּיא לְנוּ רִשׁ"י כְּדִי שְׁנַאֲמַר שְׁנִתְפַּנּוּן עֲלֵיהֶם וְאֵינּוּ מְפָרֵשׁ אֶלָּא
הַש"ס: עוד פתב הרב ז"ל וז"ל אִתָּאן לנ"ד דְּכִינוּן שֶׁהוּא דְּרָף יָם וְאֵין גְּבוּל לְדְרָף עֲדִין אֶפְשָׁר
לומר דְּמוֹנֵה לְעֲצֻמוֹ אֲמַנָּם כִּד דְּיִקְיָנוּן פּוֹרְתָא נְרָאָה דַּעכ"פ יֵשׁ בְּמַצִּיאוֹת שְׁיָכוֹל לְצִאת
מִגְּיָבְרָא לְטָאָר בְּיוֹם הַמִּיתָה וְלִהְגִיעַ פָּאן בְּאוֹתוֹ יוֹם וְכִמְהָ פְּעֻמִּים מְפָלִיגִים מְשֻׁם וּבְאִים בְּאוֹתוֹ יוֹם
מוֹנֵה עִמָּהֶם וְכֵן נְרָאָה מִדְּקָדוּק לְשׁוֹן מְר"ן בִּש"ע שְׁפָתַב וְז"ל שְׁאֶפְשָׁר שְׁיָבֵא בְּיוֹם א' ע"כ דְּמִדְּכַתְּב
דְּאֶפְשָׁר שְׁיָבֵא נְרָאָה דְּהִיכָא שְׁיֵישׁ צַד אֶפְשָׁרוֹת שְׁיָבֵא בְּיוֹם א' מוֹנֵה עִמָּהֶם וְכֵן הוּא לְשׁוֹן הַרְמְב"ם
פ"ז מהל' אָבֵל ה' ד' יעו"ש.

דאלת"ה הגע עצמך אם הקרוב הִיָּה בטאנג'א שֶׁהוּא דְּרָף יוֹם א' וְכִשְׁמַת הַמַּת בְּכָאן הִיָּה רֹב
גְּשָׁמִים וְתַגְבּוֹרַת נְהָרוֹת שֶׁא"א לְבֹא אֶפְלוּ בְּשָׁנִים וְשִׁלְשָׁה יָמִים וְאֶתְרָמִי שְׁבֵא בְּיוֹם ה' או ו'
לְאֲבֵלוֹת הָאֵם נֶאֱמַר דְּמוֹנֵה לְעֲצֻמוֹ דֹּא"כ נִתְנוּ חו"ל דְּבָרֵיהֶם לְשִׁיעוּרִים אֵם יָכוֹל לְבֹא או לֹא וְלִזְה
הִיָּה צָרִיף שְׁיֵאֲמָרוּ ב' תְּנָאִים שֶׁהוּא דְּרָף יוֹם וְגַם שְׁיָכוֹל לְבֹא בְּאוֹתוֹ יוֹם דְּהִיָּינוּ שְׁאֵין שׁוּם עֵיכּוֹב
לְבִיאָתוֹ אֶלָּא וְדָאִי פִּינוּן שְׁחַז"ל נְקֻטִי דְּרָף יוֹם מִמִּילָא נִשְׁמַע דְּאָף אֵת"ל שְׁאֵינוּ יָכוֹל לְבֹא מִחַמַּת
אִיזָה עֵיכּוֹב אִפִּי"ה פִּינוּן דָּאֵם לֹא הִיָּה שׁוּם עֵיכּוֹב הִיָּה יָכוֹל לְבֹא מוֹנֵה עִמָּהֶם אָף אֲנִי גִימָאֲבִנ"ד
דְּהַגֵּם דְּכִשְׁאֵין רוּחַ מְצוּיָה לְבֹא מִגְּיָבְרָא לְטָאָר אֵין יָכוֹל לְבֹא בְּאוֹתוֹ יוֹם מ"מ פִּינוּן שְׁיֵישׁ בְּמַצִּיאוֹת
כְּשִׁישׁ רוּחַ טוֹב לְהִבִּיא הַסְּפִינָה יָכוֹל לְבֹא בִּי בְּיוֹם מוֹנֵה עִמָּהֶם וְמָה גַם בְּיָמִים הָאֵלֶּה שְׁיֵישׁ וְאֶפּוֹרִיס
אֵם יִזְדַּמֵּן וְאֶפּוֹר יָכוֹל לְבֹא בּוּ בְּיוֹם וְאֵין הָרוּחַ מְעַכְב.

עכ"ל: וְלֹא יִדְעָנָא לְמָה נִסְתַּפַּק הָרַב בְּדְרָף יָם יוֹתֵר מִדְּרָף יָבֻשָׁה וּמִי זֶה אָמַר שְׁחַז"ל דְּבָרוּ בְּדְרָף
יָבֻשָׁה וְלֹא בְּדְרָף יָם וְהֵלֵא שְׁקוּלִים הֵם שְׁדְרָף יָם מִגְּיָבְרָא לְטָאָר לְטִיטוּאָן הוּא שְׁלֻשָׁה או אַרְבָּעָה
שְׁעוֹת אֵם אֵין עֵיכּוֹב מִחַמַּת הָרוּחַ וְכִיּוֹצָא וּמִטַּאֲנַג'ה לְטִיטוּאָן הוּא דְּרָף יוֹם אֵם אֵין עֵיכּוֹב מִחַמַּת
תַּגְבּוֹרַת הַנְּהָרוֹת וְכִיּוֹצָא וְלְמָה פָּשוּט לוֹ בְּהָא יוֹתֵר מֵאִידָף וְאֵם יֵשׁ סְבָרָא לְחַלֵּק בִּינֵיהֶם א"כ מֵאִי
מִיָּתִי מִיָּבֻשָׁה לֵיָם דְּנִימָא דְּדוֹנְקָא בִּיבֻשָׁה הוּא אָף אֵם עֵפְבוּהוּ קִרְנוֹת וְתַגְבּוֹרַת גְּשָׁמִים הָעֵיכּוֹב
כְּמֵאן דְּלִיתָהּ אָבֵל בֵּיָם לֹא.

וסוף סוף לא פִּירֵשׁ לְנוּ הָרַב הַסְּפַק שְׁיֵישׁ לוֹ בְּדְרָף יָם יוֹתֵר מִדְּרָף יָבֻשָׁה: שׁוֹב פָּתַב הָרַב ז"ל וְז"ל
וּבְסִפְרָא לְקַח טוֹב הִבִּיא דְּבָרֵי הָרִיטְב"א בְּחִדוּשָׁיו וְז"ל ת"ר ג' יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים בְּאֵ מְקוֹם קְרוֹב
מוֹנֵה עִמָּהֶם פִּירוּשׁ שְׁהִיָּה בְּמְקוֹם קְרוֹב בְּשַׁעַת קְבוּרָה וּפִירוּשׁוֹ הַגְּאוּנִים ז"ל שֶׁהוּא מְהִלָּף עֲשָׂרָה
פְּרָסָאוֹת דְּהוּא סוּגְיָיָה בִּינוּנִית דְּחַד יוֹמָא וְכִדְאִיתָא בְּפָסַח ב' דְּכִינוּן שְׁכֹן הָרִי הוּא כְּאֵילוּ עִמָּהֶם וְכוּ'
ע"כ הָרִי שְׁלֹא הִזְכִּיר בְּדְבָרָיו פִּינוּן דָּאִי שְׁמַע כְּמוֹ רִשׁ"י ז"ל שֶׁהַשְּׁמִיטוּ לומר דְּלָאוּ דְּוָקָא וְהִעִיקָר
הוּא הַמְּרַחֵק גַם מִמ"ש הָרִיטְב"א ז"ל וְכִדְאִיתָא בְּפָסַח ב' לְמַדְנּוּ שְׁהִעִיקָר הוּא הַמְּרַחֵק אָף אֵם הִיָּה
לוֹ אֲוָנָס שְׁלֹא הִיָּה יָכוֹל לְבֹא שְׁהָרִי בְּפָסַח ב' קו"ל דָּאֵם שְׁגַג או נֶאֱנָס וְלֹא הַקְרִיב בְּרֵאשׁוֹן אֵם

הזיד ולא הקריב בשני חייב פרת ואמרו בש"ס פסחים דף צ"ד הנה עומד לפני מן המודיעית ואין יכול לפנס מפני גמלים וקרונות המעכבות אותו יכול לא יהיה חייב ת"ל ובדרה לא הנה וקרי לא הנה בדרה ע"כ וכתב הרמב"ם וכו' וכו' נמצא דגבי פסח דקי"ל מי שהנה בדרה רחוקה בראשון והזיד בשני פטור כמ"ש הרמב"ם שם אמרינו דמי שהנה מן המודיעית ולפנים שהנה יכול לבא ביום י"ד אף שעכבוהו גמלים וקרונות הו"ל פאלו הנה בירושלם ואם הזיד בשני חייב הרי שהפל תלוי במרחק בשיעור הדרה ואף שהנה לו אונס שאין יכול לבא הנה ליה פאלו הנה עמהם אף ה"נ דכונתה נהגם שיכול הדוחה לדחות דשאני התם דגלי קרא ובדרה לא הנה אי אפשר לומר זה שהרי הריטב"א ז"ל השנה דין האבל לפסח כמ"ש והן לו גרא דהקא בנ"ד שהוא דרה ים יש להסתפק בדין זה הרי כתב הרט"ז בס' שצ"ז סק"ב דספק אבלות להקל והביא שם וכו' עכ"ל הרב ויאמר יצחק ז"ל.

הרי שהרב ז"ל הבין בדברי הריטב"א שכתב וכדאיתא בפסח ב' הוא להשוות דין האבל לפסח ב' ועליו בנה יסודו לפשוט ספקו. ואחר הפת"ר מכבוד תורתו הנפלאה לא דקדק פל הצורך שהריטב"א ז"ל מעולם לא נכנס בספק זה עד שנאמר עליו שהביא ראיה מפסח ב' ומ"ש הריטב"א ז"ל וכדאיתא בפסח ב' פנונתו פשוטה דקאי על מ"ש ופירשו הגאונים שהוא מהלך עשרה פרסאות שהוא סוגיית בינונית דחד יומא (וכדאיתא בפסח ב') ועלה כתב וכדאיתא בפסח ב' רצונו לומר דהאי עניינא שמהלך בינוני דחד יומא איתיה בפסח ב' כלומר פרק מי שהנה טמא דאיירי בדיני פסח ב' שהפרקים הראשונים של מסכת פסחים מדברים בדיני פסח א' וזה הפרק מדבר בפסח ב' והראשונים קראו לפרק זה פסח ב' על שם עניינו ולא ע"ש התחלתו כשאר פרקים משום לישאנא מעלינא כדי שלא יאמרו מי שהנה טמא לשון מגונה וענין זה הסוגיית בינונית וכו' מקורו הוא בפרק הנז' וכמדומה לי שלא בא בשום מקום אחר בש"ס ולמדתי זה מן המראה מקום של הש"ס שענין זה בא באותו פרק בדרה צ"ג ובדרה צ"ד ובדרה צ"ג רשם המ"מ לקמן צ"ד.

ובדרה צ"ד רשם לעיל צ"ג. ובשני הדפים לא רשם עוד שום מקום אחר בש"ס משמע שלא נמצא ענין זה בכל הש"ס אלא בפרק הנז' והרב ויאמר יצחק ז"ל השיא דברי הריטב"א ז"ל לכוננה אחרת אשר לא עלתה על דעת הריטב"א ז"ל ועליה בנה יסודו ודו"ק בכל זה: ראיתי בספר ויאמר יצחק לכמהריב"ו זלה"ה דבר מתמיה לפענ"ד ולא אחשון עטי מלקותבו והוא בחח"מ סי' קמ"ט וסימן זה עשה ממנו הרב ז"ל שלשה פסקים.

והשאלה היתה ברו"ש שהי"ל שנתפות בנ"מ עסק מו"מ וראובן הטיל לכיס השותפות כו"ך וכו' ושטר השותפות הנה מכת"י ראובן בזה"ל אני החותם למטה קבלתי מאת פ' כו"ך וכנגדם אני מניח כו"ך ונשתמפנו שו"ג מהיום ועד זמן כו"ך והפל הוא בדי וברשותי לעשות בהם מו"מ ובנאמ"ג וכו' ואחר עבור זמן מה חדשו כת"י אחר בשותפות אחרת מכת"י ראובן הנז' והוסיף וכו' וכו' פאשר יעניין בספרו.

ותשובת הרב ז"ל בענין הטענות שנפלו בין רו"ש האריך הרחיק למענייתו פאשר יעניין בספרו. ובענין שטר השותפות שהנה מכת"י ראובן וכתוב בו ובנאמ"ג וכו' מענין זה עשה הרב ז"ל פסק בפ"ע וכתב וז"ל ובענין הנאמנות לזה הנה צריך לראות הלשון הפתוב בכת"י לידע להיכן הדין נוטה ובשאלה באו הדברים בקיצור ותמהנו על המראה שפינון שהתכם מסדר השאלה הנה הוא גם הוא משיב פהלכה למה זה כתב בתשובתו וז"ל ועל ענין השבועה שטוען שמעון שישבע ראובן לא ראינו לשון הכת"י בדיוק דלפי המובן מלשון השאלה שבא בקצרה נראה דנאמנות זו

לא שייכא וכו' ע"כ שפינון שהוא סדר השאלה כמבין בדברי הסופרים המעתיקים למה זה הוא מתרעם על השאלה שפא בקצרה שפינון שהיא שאלת חכם הא"ל לחפש אחר הכת"י ולהעתיק הדברים ככתבם וכלשונם שפך היא דרפה של תורה והשתא מיהא ע"פ הדברים אשר באי בשאלה שהכתב יד פתוח וחתום מיד ראובן וכתוב בו וז"ל אני ח"מ קבלתי מפ' כו"ך וכו' והפל הוא בידי וברשותי לעשות בהם מו"מ ובנא"ג וכו' ע"כ הנה נראה לומר שפינון דכתב זה חתם בו ראובן ונתנו בידי שמעון א"כ מ"ש בו ובנא"ג וכו' היינו שראובן האמין לשמעון פדרך פל המתחייבים בכתב ידם ונותנין אותו לבעל הממון והגם שגם ראובן הניח מעותיו בשותפות מ"מ פינון שהפל בידי הוצרך להאמין לשמעון על מעותיו שביד ראובן או גלה לדרך אחרת שמ"ש ראובן בכת"י ובנא"ג וכו' היינו ששמעון האמין ופירוש הדברים שכתב הכל הוא בידי לעשות בהם מו"מ ובנא"ג וכו' ר"ל שעמ"כ קבלם ראובן לעשות בהם מו"מ ונשתתף עמו ע"מ שיהיה הוא נאמן וכמו שטוען ראובן וז"ל אדעתא שאהיה נאמן נשתתפתי עמך כמ"ש בשאלה ומה שניתן הכת"י בידי שמעון היינו אחר שהפל הוא ביד ראובן פדי לתובעו על ממונו שבידו וכשיתבענו שמעון בכת"י זה שזכרו בצדו שאינו יכול להשביעו שבועת השותפים מפני הנאמנות גם עדין יש להסתפק ולומר דמ"ש ובנא"ג וכו' ר"ל ששניהם האמינו זל"ז וזל"ז שמע"כ נשתתפו וא"כ צריכים אנו לבאר מה שהד"ן לקל צד מהצדדים הנז'.

וכן עשה הרב ז"ל וכתב וז"ל והנה אם פירוש הדברים כמו הצד הא' שראובן החתום האמין לשמעון אם הדברים ככתבם שמ"ש בכת"י הוא ובנא"ג וכו' ולא יותר יכולים אנו לומר שמה שהאמינו היינו על פרעון הקרן שבידו שנאמן שמעון לומר שעדין לא נפרע אבל שבועת השותפים וכו' וכו' כאשר יעויין בספרו.

ואם הנאמנות הכתוב בכת"י היינו ששמעון האמין לראובן וכמו שטוען ראובן אדעתא שאהיה נאמן נשתתפתי עמך כמ"ש בשאלה לזה נאמן ראובן בטענתו ואף אם כופר שמעון ואומר שהוא לא האמינו אלא שראובן כתב פן בכת"י בלי ידיעתו לאו פל כמניה אחר שהכת"י היה מונח אצלו ובודאי שראה מ"ש בו ואם לא האמינו הי"ל לצונח מיד ולהחזיר לו הכת"י לשיעשה כת"י אחר בלי נאמנות וגדולה מזו מצינו להרב כנה"ג וכו' וכו'.

ולצד שנאמר שהאמינו זל"ז וזל"ז נא"ג וכו' מוכרחים אנו לומר שהנאמנות הוא לכל א' למה דשייך ביה דהיינו שהנאמנות שהאמין ראובן לשמעון היינו לגבי קרן המעות שביד ראובן וכו' וכו'.

כאשר יעויין פל זה בספר ויאמר יצחק קחנו משם וחקירתו על הרב ז"ל היא וכי פך היא דרפה של תורה? ומה השיב לשואלו דבר והיכי לידינוה דייני להאי דינא פשיבא לפניהם כת"י בסגנון זה אני החותם למטה קבלתי מאת פ' כו"ך וכנגדם אני מניח כו"כ והפל הוא בידי וברשותי לעשות בהם מו"מ ובנא"ג וכו'.

וזה אומר בכה וזה אומר בכה זה אומר אתה האמנתני וזה אומר לא כי אלא אתה הוא שהאמנתני הנאמר להם אם הפירוש הוא פך הדין יהיה פך ואם הפירוש יהיה פך הדין יהיה פך ל הלא יאמרו לנו ואתם מה אתם אומרים ומה היא הכרעתכם בפירוש הכת"י הנה והי"ל להרב ז"ל להכריע בראות מדברי הפוסקים מהו הפירוש האמתי שבשלישה פירושים ואם חפש ולא מצא ונשאר הדבר אצלו בספק הי"ל לפרש זה ולומר שהדבר שקול ועכשיו שהדבר נשאר שקול יהיה הדין כו"כ ולענ"ד דבר זה הוא מתמיה עד מאד ובפרט תמהתי על מ"ש בצד השני שהפירוש הוא

ששמעון האמין לראובן וכתב ואם כופר שמעון ואומר שהוא לא האמינו אלא שראובן כתב פן בכת"י בלי ידיעתו לאו פל כמניה אחר שהכת"י היה מונח אצלו ובנדאי ראה מ"ש בו ואם לא האמינו הי"ל לצונח מיד וכו'.

הלא יטעון שמעון אני חשבתו שפירוש ובנא"ג וכו' הוא שהוא האמין אותי ולא שאני האמנתי אותו פנין שאפילו הרב בעצמו לא הכריע איזה מהפירושים הוא האמת וצ"ע ומצוה על החכמים ליישב.

גם מ"ש בצד זה שהפירוש הוא ששמעון האמין לראובן וכתב וז"ל וילצד זה אין על ראובן חיוב שבועת השותפים שהרי פתוב בכת"י וז"ל והפל הוא בנדי וברשותי לעשות בהם מו"מ ובנא"ג וכו' ע"כ מלשון זה מוכח שהנאמנות חוזר אדסמיה ליה דהיינו על המו"מ שיעשה ראובן וכמש"ל בדברי הרשב"א והריב"ש ז"ל דכשהנאמנות נקשר בשטר בענין הפרעון אף שפתוב נאמנות סתם ולא האמינו בפירוש על הפרעון אמרינו שהנאמנות חוזר על הפרעון אף הקא נמי בנד"ד שהנאמנות נקשר בכת"י עם המו"מ אין על ראובן חיוב שבועת השותפים ושמעון חייב ליישב על מה שנשא ונתן בשותפות עכ"ל.

והוא מלתא דתמיה שהרב נסתפק בלשון זה אם הנאמנות הוא שראובן האמין לשמעון או שמעון לראובן או זל"ז וזל"ז ועכשיו הוא אומר דלשון הכת"י מוכיח שהנאמנות חוזר אדסמיה ליה דהיינו על המו"מ שיעשה ראובן וכמ"ש בדברי הרשב"א דכשהנאמנות נקשר בשטר בענין הפרעון וכו' דזה ניחא אם הפירוש הוא ששמעון האמין לראובן אבל אם הפירוש הוא שראובן האמין לשמעון א"כ הקשר הזה פרח וא"כ מה יוכיח הוכח ממנו ואם הקשר הוא קשר של קניימא א"כ למה לא הוכיח ממנו שהפירוש האמתי הוא ששמעון האמין לראובן ודו"ק: פתוב בספר ויאמר יצחק ח"א דף צ"ט ע"ג.

וז"ל נמצא לפי"ז דהקא בנ"ד אם לא היה פאן פי אם השטר משכונא הראשונה שכתוב בו שנו"ק ק"ד דורוס היה הדין נותן שיתחלק כל העודף מה שנתניקרו הדורוס מיום הודאת המש' עד היום לתצאין ולא יפרע בעל הקרקע לבעל המש' פי אם החצי ממה שנתניקרו הדורוס עד היום (לא אוכל להתריש דהאי לישנא קלילא הוא והיה ראוי לומר ויפרע בעל הקרקע לבעל המש' החצי ממה שנתניקרו עד היום כלומר שיפרע לו הק"ד דורוס והחצי ממה שנתניקרו מט"ו ועד ל"ב שהם ק"ד פעמים שמנה אוקיות וחצי שעולה בהם לערף ל"ב אוקיות לדורו ושלים דורוס פחות שמינית עם הק"ד הם מאה ושנים וחמשים דורוס פחות שמינית אבל לפי הצד השני של ברם שנייא דא לא יפרע בעל הקרקע בין הפל פי אם דוקא ששה וחמשים דורוס ורביע נמצא שחמור הצד הראשון מן הצד השני בחמשה ותשעים דורוס ותמשה שמיניות ולשון ולא יפרע בעל הקרקע וכו' נראה שהצד הראשון הוא קל מן השני.

ואף שהוא דקדוק קלוש עכ"כ דרפה של תורה להיות החכם שומר פיו ולשונו פי היכי דלא לישתמעו מלוהי כמהנפכים ח"ו) ברם שנייא דא פנין שכתוב בשטר המסירה שבעד סף ק' מתקאלים שהוא קרן המש' וכו' דתיבות אלו הם שפת יתר והיה די באומרם שבעד סף ק"ף מתקאלים שנו"ק ממנו מסר לו המש' וכו' ואף אם היה קונה אותו בפחות מזה זכה בו ומעשים בכל יום פשאחד מקנה השטר לתבירו מקנהו לו בפחות ממה שכתוב בו פדי לקבל הפעות וכ"ש הקא שהק"ף מתקאלים שקבל בעל המש' הוא הסף העולה לק"ד דורוס בזמן שהוא לערף ט"ו אוקיות לדורו.

אם לא שְׁנָאֵמַר שְׁמִי שְׁנִמְסַר לוֹ הַשְׁטֵר חֲשַׁשׁ פֶּן נְאוּלִי בְּהַמְשָׁךְ הַזְּמַן יוּזְלוּ הַדּוּרוֹס פְּחוֹת מִט"ו אוֹקִיּוֹת וְאִם הִיָּה כּוֹתֵב דּוּרוֹס בְּמִסְיָרָה אֶפְשָׁר שֶׁבִּשְׁעַת הַפְּדִיּוֹן הִיָּה מְקַבֵּל פְּחוֹת מִמֶּה שֶׁנִּתְּנָה לָכֵן צְנָה לְסוֹפֵר שֶׁיִּכְתְּבוּ לְשׁוֹן זֶה שֶׁהוּא קָרָן הַמַּשׁ נִמְצָא לִפ"ז דַּמַּשׁ בְּמִשְׁכּוֹנָה הֶרְאִשׁוֹנָה שֶׁנּו"ק ק"ך דּוּרוֹס הָרִי בְּטָלוּ מִי שְׁנִמְסַר לוֹ הַשְׁטֵר וְכֹתֵב ק"פ מִתְקַאֲלִים וְא"כ עֲכָשְׁיוֹ אַף שֶׁהוֹקֵר הַדּוּרוֹ לֹא יִפְרַע בְּעַל הַקְּרָקַע בְּפְדִיּוֹן הַמִּשְׁכּוֹנָה כִּי אִם ק"פ מִתְקַאֲלִים כִּמ"ש בַּשְׁטֵר הַמִּסְיָרָה.

עכ"ל הָרַב וַיֹּאמֶר יִצְחָק זֵלֶה"ה. וְהִבְנִת דְּבָרָיו הוּא שְׁמִי שְׁנִמְסַר לוֹ הַשְׁטֵר בְּכּוֹנְנָה מְכּוֹנְנֵת לִיָּה לְסוֹפֵר שֶׁיִּכְתְּבוּ ק"ף מִתְקַאֲלִים שֶׁהוּא קָרָן הַמִּשְׁכּוֹנָה פְּדִי שֶׁקָּרָן הַמִּשְׁכּוֹנָה שֶׁהִיָּה ק"כ דּוּרוֹס יִתְבַטֵּל וַיִּחְזוֹר ק"ף מִתְקַאֲלִים וְנִתְּנָה טַעַם הָרַב וְז"ל דַּמָּה רָאָה עַל פְּכָה זֶה שְׁנִמְסַר לוֹ הַשְׁטֵמ"ש לְבַטֵּל הַקָּרָן שֶׁהִיָּה דּוּרוֹס וְלִהְחַזִּירוֹ לְמִתְקַאֲלִים שֶׁחֲשַׁשׁ פֶּן נְאוּלִי בְּהַמְשָׁךְ הַזְּמַן יוּזְלוּ הַדּוּרוֹס פְּחוֹת מִט"ו אוֹקִיּוֹת וְאֶפְשָׁר שֶׁבִּשְׁעַת הַפְּדִיּוֹן הִיָּה מְקַבֵּל פְּחוֹת מִמֶּה שֶׁנִּתְּנָה פְּלוּמֵר שֶׁבִּשְׁעָה שֶׁנִּתְּנָה הַמַּעוֹת הִיָּה שְׁנָה הַדּוּרוֹ ט"ו אֲנֻקְנוֹת: שְׁעוּלָה לִק"ך דּוּרוֹס ק"ף מִתְקַאֲלִים וּבִשְׁעַת הַפְּדִיּוֹן יוּזַל הַדּוּרוֹ וְלֹא יִהְיֶה שְׁנָה ד"מ כִּי אִם עֲשָׂרָה אוֹקִיּוֹת וְאִם לֹא הִיָּה מְבַטֵּל הַקָּרָן וְלִהְחַזִּירוֹ מִתְקַאֲלִים הִיָּה מְקַבֵּל בִּשְׁעַת הַפְּדִיּוֹן ק"ך דּוּרוֹס שְׁלֹא יִהְיוּ שְׁנִיִּים בְּזְמַן הַהוּא כִּי אִם ק"ך מִתְקַאֲלִים וּבִשְׁעָה שֶׁנִּתְּנָם הִיוּ שְׁנִיִּים ק"פ לָכֵן צְנָה לְסוֹפֵר וְכו' פְּדִי שֶׁבִּשְׁעַת הַפְּדִיּוֹן יִטּוֹל ק"פ מִתְקַאֲלִים שֶׁהֵם ק"פ דּוּרוֹס פֶּה נִרְאָה הִבְנֵת דְּבָרָיו וּמִבִּיא אַחַר לֹא מְצִאֲתִי וְאִם פֶּה הוּא אֵינָם אֲלֵא דְבָרִים תְּמוּהִים וְכִי בְּשׁוֹפְטֵנִי עֲסָקִינוּ שֶׁיִּסְבּוֹר שֶׁהַדְּבָר תְּלוּי בּוֹ וּבְצִוּוֹנָאֲתוֹ לְסוֹפֵר שֶׁיִּכְתְּבוּ שֶׁהוּא קָנָן הַמִּשְׁכּוֹנָה יִגִּיעַ לְמַחֲזוֹ חֶפְצוֹ לְגַבּוֹת מִבְּעַל הַקְּרָקַע ק"ף דּוּרוֹס בְּמִקּוֹם ק"ך דּוּרוֹס? דִּהְלֵא בְּעַל הַקְּרָקַע יֹאמֵר לוֹ אֲנִי מֶה שֶׁקַּבְּלָתִי הוּא ק"ך דּוּרוֹס וְאִיךָ אֲתָה אוֹמֵר לִי שֶׁאֲתָן לָךְ ק"פ דּוּרוֹס.

וְגַם הַסּוֹפֵר הַהוּא דִּהְיָה גַם הוּא מִן־הַשׁוֹפְטֵנִים וְלָמָּה לֹא פָקַח אֶת עֵינָי מִי שְׁנִמְסַר לוֹ הַשְׁטֵר וַיֹּאמֶר לוֹ אֵין אֲתָה מוֹעִיל כְּלוּם בְּזֶה דָּאָף אִם יוּזְלוּ הַדּוּרוֹס לֹא תִקַּבֵּל כִּי אִם ק"ך דּוּרוֹס וְתוֹ לֹא נְעוּד לָמָּה לֹא חֲשַׁשׁ מִי שְׁנִמְסַר לוֹ הַשְׁטֵר כִּי אִם לְשִׂמָּה יוּזְלוּ הַדּוּרוֹס וְלֹא חֲשַׁשׁ לְשִׂמָּה יוֹקְרוּ כְּמוֹ שֶׁהִיָּה עֲכָשְׁיוֹ שְׁלֹא יִקַּבֵּל כִּי אִם שֶׁשָׂה וְחַמְשִׁים דּוּרוֹס וּרְבִיעַ בְּמִקּוֹם ק"ך דּוּרוֹס שֶׁנִּתְּנָה? וְהֵלֵא טוֹב טוֹב הִיָּה לוֹ לְהַנִּיחַ הַדְּבָר כְּמוֹת שֶׁהוּא לֹא יִחְלִיפְנוּ וְלֹא יִמִּיר אֶתוֹ.

וּבִפְרֵט מֶה שֶׁכֹּתֵב הָרַב בְּסוֹף דְּבָרָיו וְז"ל וְאֵין לוֹמֵר שֶׁמ"ש בְּמִסְיָרָה הַנּוֹ' תִּיבּוֹת אֵלוֹ שֶׁהוּא קָרָן הַמִּשְׁכּוֹנָה כְּתוּבוֹהוּ הַסּוֹפְרִים שְׁלֹא בְּדַקְדּוּק רַק פִּינּוּ שֶׁבְּאוֹתוֹ הַזְּמַן הִיוּ שְׁנִיִּים הַק"ך דּוּרוֹס כֵּן כְּתוּבוֹ דְּבָר זֶה בַּשְׁטֵר.

דְּבָר זֶה א"א לְאוֹמְרוֹ שֶׁפִּינּוּ שֶׁבְּמִסְיָרָה הֶרְאִשׁוֹנָה כְּתוּבוֹ הַסּוֹפְרִים כֵּן וְגַם בְּמִסְיָרָה הַב'. כְּתוּבוֹ כֵּן וְדַאי שֶׁפִּינּוּ נִכְתְּבוּ לְשִׂמָּה יוּזְלוּ הַדּוּרוֹס וּמֶה גַם שֶׁהַפִּי כְּתַב מִר"ן בִּסְס"י ס"א סט"ו מְדַקְדְּקִים לְשׁוֹן הַשְׁטֵר וְדָגִין ע"פ אוֹתוֹ דְּקָדוּק וְכִינּוּ דְּתִיבּוֹת אֵלוֹ שֶׁהוּא קָרָן הַמַּשׁ הֵם שֶׁפֶת יִתֵּר וְאֵין צְוֹרֵף לְכוֹתְבָם אֲמַרְיָנוּ לִישְׁנָא תִּיָּרָה לְטַפּוּזֵי אֲתָא פְּדִי שֶׁיִּפְרַע לוֹ בְּעַל הַקְּרָקַע ק"ף מִתְקַאֲלִים עכ"ל.

דְּלְכַאוּרָה נִרְאָה דְּלְקוּשְׁטָא דְּמִלְתָּא קְאָמַר הָרַב שְׁמִי שְׁנִמְסַר לוֹ הַשְׁטֵר יֵשׁ לֵאל יְדוֹ לְגַבּוֹת מִבְּעַל הַקְּרָקַע ק"פ מִתְקַאֲלִים אַף אִם יִהְיוּ שְׁנִיִּים ק"פ דּוּרוֹס וְהֶרְאָה שֶׁהִבִּיא רָאָה מְדַבְּרֵי מִר"ן דְּמְדַקְדְּקִים לְשׁוֹן הַשְׁטֵר וְדָגִין ע"פ אוֹתוֹ דְּקָדוּק וְאִם פֶּה הוּא אֵינָם אֲלֵא מִן הַמַּתְמִיָּהִים.

וּמ"ש בְּתַחֲלַת דְּבָרָיו דְּבָר זֶה א"א לְאוֹמְרוֹ שֶׁפִּינּוּ שֶׁבְּמִסְיָרָה הֶרְאִשׁוֹנָה וְכו' הוּא דְּבָר תְּמוּהָ שֶׁהָרִי יֵשׁ כְּאֵן גּוֹפּוֹת מְוַחֲלָקִים שֶׁהַמִּסְיָרָה הֶרְאִשׁוֹנָה הִיָּתָה לְלוּי וְהַמִּסְיָרָה הַב' הִיָּתָה לִיהוּדָה וּבְשִׁלְמָא אִם הִיָּה בְּמִצִּיאוֹת שֶׁשְׁנֵי הַמִּסְיָרוֹת הִיוּ לְאָדָם אֶחָד הִינּוּ יְכוּלִים לוֹמֵר כִּמ"ש הָרַב שֶׁפִּינּוּ שֶׁבִּשְׁנֵי

המסירות שהם של אדם אחד פתבו כן ודאי שפניו נכתב אבל עכשיו שהם של שני בני אדם אדרבא מה שנוכל לומר הוא בהפך שלא בכוננת המכונן נכתב כן אלא שהסופר שכתב המסירה של לוי ליהודה העתיק הדברים כמות שהיו במסירת שמעון ללוי שהרי שטר משפונה אחד הוא ונכתבו בו שתי המסירות והסופר שבא לידו המסירה הראשונה העתיק ממנה נכתב גם אותם התיבות שהנ"ל קרן המשפונה כמו שראו אותם במסירה הראשונה אף אם נאמר שהם שפת יתר ואין צורך בהם.

עוד פתב הרב וז"ל וגדולה מזו מצינו להרב מהרש"ך ח"ב סי' ג"ן ששאל הרב ששמעון בקש מראובן שיוציא בעדו קצת משאות מבית המכס וכן עשה ראובן והוציאם מבית המכס ופרע בעד שמעון המכס של המשאות הנז' ובין כך ובין כך נלב"ע שמעון ובא ראובן ותבע מיורשי שמעון שפרעו לו מה שפרע בעד אביהם להוצאת הסחורות מבית המכס ובשעה שפרע ראובן הממון בבית המכס היו הגרושי"ם בכו"כ וכשבא ראובן ליפרע מן היורשים כבר נתתיקרו הגרושי"ם ותבע ראובן מהיורשים שפרעו לו הסף של הגרושים שפרע בעד אביהם לבית המכס והשיב הרב וז"ל משפט דין זה מתחלק על ב' פנים אם לאחר שהוציא ראובן הנז' מהמכס משאות של שמעון עשה חשבון עמו ועשו סכום החוב בסוף מעות באופן זה אעפ"י שבשעה שפרע ראובן הנז' המשאות המכס פרע בגרושי"ם לאיזה ערך שהיה אז אין שמעון חייב להחזיר לו הסף של הגרושי"ם שנתן רק סוף המעות ואע"פ שפכי סוף הגרושי"ם נמצא שמחזיר לו פחות אמנם אם בשעה וכו' עכ"ל מבואר מדבריו שאף שראובן פרע בעדו כו"כ גרושי"ם מ"מ אחר שפשעו חשבון זקף עליו כו"כ מעות ופרע לו עתה מעות אף שהמלנה מקבל פחות ממה שנתן בעדו כ"ש הכא בז"ד שכתב בשטר המסירה ק"פ מתקאלים שהוא קרן המשפונה שנה הסוף שנתן יהודה וזה הסוף עצמו הוא מה שמקבל עכשיו מבעל הדורות ואינו מפסיד שום דבר ואחר שכבר בטל הסוף של הדורס הפתוב במש' הראשונה נכתב שקרן המשפונה הוא ק"פ מתקאלים הדבר פשוט שלא יתן לו פי אם זה הסוף דוקא.

עכ"ל הרב ויאמר יצחק ז"ל. ותורה היא וללמוד אני צריך שדברי הרב הללו שגבו ממני ולא יכולתי להולמם.

נדא דהא דינו של מהרש"ך הוא דין פשוט שאם זקף עליו הגרושי"ם שנתן לו במעות והוקרו הגרושי"ם שלא יפרע לו פי אם מעות אף שמקבל עתה גרושי"ם פחות ממה שנתן דהוא סבר וקבל ומה ראיה מביא ממנו לנדונו דהוא מלתא אחרת דהכא נכנסנו לבית הספק מפני שבשטרי העיקרי של המשפונה הנה פתוב ק"כ דורוס והנה מקום לומר שאף שבמסירה כתוב ק"פ מתקלים יש לו פח לגבות מבעל הקרקע פל הק"כ דורוס במושלם לפי שהפח שהיה לבעל המשפונה מסר אותו למי שגמסר לו השטר אלא שהרב ז"ל נראה לו שפניו שכתב בשטר המסירה ק"פ מתקאלים שהו"א קר"ן המשכונ"א מי שגמסר לו השטר בטל הקרן שהיה דורוס והחזירו מתקאלים ולפיכך לא יגבה אלא ק"פ מתקאלים שעולה בהם נ"ו דורוס ורביע ויפסיד ס"ד דורוס וכי רביע ולזה הנה צריך ראיה לסברתו זאת ומדברי מהרש"ך אין פאן שום נדנדוד ראיה ומאי מייתי מניה? ועוד מה שעשה חילוק בין שני הנדונים נכתב על נדון מהרש"ך וגדולה מזו ולמד נדונו מכ"ש מההיא דמהרש"ך נכתב דבההיא דמהרש"ך מפסיד ומקבל פחות ממה שנתן והכא יהודה מקבל הסוף עצמו שנתן ואינו מפסיד שום דבר דברים אלו קשים להולמם שאנכי הרואה ששני הנדונים הם שנים בכל דבר ואין ביניהם אפילו כמלא נימא ונניח בנדון מהרש"ך שהיה כמו נדון המסירות

שְׂרָאוּבֵן פָּרַע בְּעַד שְׁמֵעוֹן ק"ך גְּרוּשֵׁי"ם (בְּמָקוֹם ק"ך דוֹרוּס) וְהָיוּ שָׁנִים כָּל גְּרוּס ט"ו מְעוֹת (בְּמָקוֹם ט"ו אוֹקִיּוֹת) וְכִשְׁפָּא רְאוּבֵן לְגַבּוֹת מֵהַיּוֹרְשִׁים הַיּוֹקְרוּ הַגְּרוּשִׁים וְהָיוּ שָׁנִים ל"ב מְעוֹת (בְּמָקוֹם ל"ב אוֹקִיּוֹת) וּפְסָק הָרַב מֵהֶרֶשׁ"ך שֶׁלֹּא יִפְרַע לוֹ רַק סֵף הַמְּעוֹת שֶׁזָּקַף עָלָיו שֶׁהָיוּ ק"ף מְעוֹת (בְּמָקוֹם ק"ף מִתְקַאָּלִים דְּהֶכָּא) וְעוֹלָה בַּק"ף מְעוֹת שֶׁנִּשְׂאָה וְחִמְשִׁים גְּרוּשֵׁי"ם וְרַבִּיעַ וּמִפְסִיד מִמָּה שֶׁנָּתַן ס"ד גְּרוּשֵׁי"ם נְכִי רַבִּיעַ כְּמוֹ הֶכָּא שֶׁמִּפְסִיד ס"ד דוֹרוּס נְכִי רַבִּיעַ.

הָרִי אֲתָה רוֹאָה בְּעֵינֶיךָ שֶׁשְׁנֵי הַנְּדוּנִים שֶׁל מֵהֶרֶשׁ"ך וְשֶׁל הָרַב וַיֹּאמֶר יִצְחָק שָׁנִים בְּכָל וּבְמֵאזְנִים יִשָּׂאוּ יַחַד וְאִיךָ עָשָׂה חִילוּק בֵּינֵיהֶם וְכֹתֵב דְּהֵתָם מִפְסִיד וְהֶכָּא אֵינוֹ מִפְסִיד וְהַסֵּף עֲצָמוֹ שֶׁנָּתַן הוּא מֵהַ שֶׁמִּקְבֵּל עֲכָשָׁיו וְאֵנּוּ רוֹאִים שֶׁמִּפְסִיד ס"ד דוֹרוּס נְכִי רַבִּיעַ? וְאִם מִפְּנֵי מָה שֶׁכֹּתֵב שֶׁכֵּינּוֹן שֶׁהוּא בְּעַל הַסֵּף שֶׁל דוֹרוּס הַפְּתוּב בְּמִשְׁכּוֹנָה וְהַחֲזִירוֹ לְמִתְקַאָּלִים נִחְשָׁב כְּאִלוֹ לֹא נָתַן מִיָּדוֹ אֲלֵא ק"פ מִתְקַאָּלִים כֵּינּוֹן שֶׁהוּא גָּרַם לְעֲצָמוֹ הָרִי גַם בְּנִדּוֹן מֵהֶרֶשׁ"ך רְאוּבֵן גָּרַם לְעֲצָמוֹ שֶׁזָּקַף עַל שְׁמֵעוֹן הַק"ך גְּרוּשֵׁי"ם שֶׁנָּתַן מִיָּדוֹ בַּק"ף וְהַמְּעוֹת וְאֵין לָהּ בִּיטוּל יוֹתֵר מִזֶּה וְלָמָּה לֹא נֹאמַר גַּם שֶׁם שֶׁאֵינוֹ מִפְסִיד שׁוֹם דְּבָר אֲלֵא הַסֵּף שֶׁנָּתַן הוּא מֵהַ שֶׁמִּקְבֵּל עֲכָשָׁיו? סו"ד שֶׁכֹּתֵב דְּבָרֵי הָרַב וַיֹּאמֶר יִצְחָק בְּמָקוֹם זֶה שֶׁגָּבוּ מִמֶּנִּי וְלֹא יִכְוֹלְתִי לְהוֹלֵמָם וְאִם יֵשׁ מִי שֶׁיִּחְזְרֵנִי מִטְּעוֹתַי וַיִּרְאֵנִי שֶׁאֵין טוֹעָה וְלֹא הַבְּנֵי דְּבָרֵי וַיַּעֲשֶׂה לִי אֵיזָה יִשׁוּב שֶׁיִּתְקַבֵּל עַל שְׁפָלִי וְלֹא יִהְיוּ דְּבָרֵי שְׂבוּשִׁים אֲפָרַע וְאֲשַׁתְּחֶנָּה לוֹ וְאֶעֱטָרְנוּ עֲטָרוֹת לְרֵאשִׁי.

וְלַעֲנִין הַנְּדוּן שֶׁל הָרַב וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֲנִי אוֹמֵר (אע"פ שֶׁאֲמִירְתִּי אֵינָה שָׁנָה כְּלוּם) שֶׁמִּי שֶׁנִּמְסַר לוֹ הַשְּׁטָר מְעוֹלָם לֹא בְּטַל הֶקְרָן שֶׁל הַמְּשֻׁכָּנָה וְהַעֲבִירוֹ מִדוֹרוּס לְמִתְקַאָּלִים וּמֵהַ שֶׁכֹּתֵב ק"ף מִתְקַאָּלִים הוּא מִפְּנֵי שֶׁבְּזַמְנֵים הַחוֹלְפִים הִיָּה כָּל מִשְׁאָם וּמִתְנַם בְּמִתְקַאָּלִים וְאוֹקִיּוֹת וְכִשְׁפָּא מִמֶּנִּי הַשְּׁטָר מִשְׁכּוֹנָה מְנָה לוֹ ק"ף מִתְקַאָּלִים בְּדִרְהָאִים שֶׁהָיוּ עוֹבְרִים בְּאוֹתוֹ זְמַן וּבְמְעוֹת שֶׁל נִחְשָׁת וְדוֹרוּס לֹא רָאָה בְּעֵינָיו וְלִכְךָ פְּתוּב קוּשְׁטָא דְּמִלְתָּא וְהִיָּה בְּעֵינֵיהֶם הַכֹּל דְּבָר אֶחָד וְלֹא עָלָה עַל דַּעְתָּם שֶׁיּוֹקְרוּ אוֹ יוֹזְלוּ הַדוֹרוּס שֶׁזָּהוּ דְּבָר דְּלֹא הָיָה שְׂכִיחַ בְּזַמְנֵים הַחוֹלְפִים וּמ"ש שֶׁהוּא קָרַן הַמְּשֻׁכָּנָה הוּא לְכַסּוֹת עֵינַיִם לְבַעַל הַקְּרָקַע שֶׁלֹּא יִחְשׁוּב שֶׁקָּנְאוּ בְּפָחוֹת וְעָשׂוּי אָדָם שֶׁלֹּא לְהַשְׁבִּיעַ אֶת עֲצָמוֹ כְּמוֹ שֶׁאֵנּוּ רוֹאִים בְּזַמַּן הַזֶּה שֶׁאֵף שֶׁקוֹנִים אֵיזָה שְׁטָר בְּפָחוֹת מִמָּה שֶׁכֹּתוּב בּוֹ מִסְתִּירִים הַדְּבָר וְכוֹתְבִים שֶׁבְּעַד הַסֵּף הַפְּתוּב בְּשְׁטָר שְׁנוֹ"ק וְכו' וּמִדְּבָרֵי הָרַב ז"ל נִרְאָה שֶׁהִיָּה מִי שֶׁחָלַק עָלָיו בְּהַאי פְּסָקָא דְּדִינָא שֶׁכֹּתֵב בְּסוֹף הַשְּׂאֵלָה וְז"ל וְהַדְּבָרִים פְּשׁוּטִים לְכָל מוֹדָה עַל הָאֲמַת עַכ"ל: מִדֵּי עֲבָרֵי בְּסִפְרָא אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה הַנֶּד"מ לְכַמְהָר"ש אֵן דְּאֶנְאֵן הִי"ו ר"מ שֶׁל מֵתָא פֶּאֶס יַע"ה רֵאִיתִי לוֹ הִי"ו בְּסִי"מ מ"ו שֶׁהִשְׁיֵג עַל הָרַב וַיֹּאמֶר יִצְחָק ז"ל שֶׁכֹּתֵב בַּחֲח"מ סִי"ר ט"ד דְּעַד כָּאֵן לֹא אֶמְרִינָן דְּצָרִיף לְמַחְוֹת בְּסוֹף כָּל ג' שָׁנִים אֲלֵא דוֹקָא בְּלִשׁוֹן הַמְּחָאָה שֶׁכ' מַר"ן בְּס"ד וְז"ל פ' שֶׁהוּא מְשַׁתְּמֵשׁ בְּחֻצְרֵי גִזְלָן הוּא וְלַעֲתִיד אֲנִי תוֹבֵעַ אוֹתוֹ בְּדִין וְכו' ע"כ דְּכִינּוֹן שֶׁכ' לַעֲתִיד אֲנִי תוֹבֵעַ אוֹתוֹ וְלֹא פִי וַאֲמַר שֶׁכֹּתֵב עַת וְזַמַּן שֶׁאֶרְצֶה אֲנִי תוֹבֵעַ אוֹתוֹ בְּדִין כְּשֶׁעָבְרוּ ג"ש וְלֹא תִּבְעוּ וְגַם לֹא מְחָה אֶמְרִינָן דִּיכּוֹל הַמְּחֻזֵּק לְהַתְנַצֵּל וְלוֹמַר כְּשֶׁרֵאִיתִי שֶׁשְׁתַּק ג"ש לֹא נִזְהַרְתִּי עוֹד בְּשְׁטָרֵי וְאֲמַרְתִּי דְּחֹזֵר בּוֹ מִמְּחָאָתוֹ הֵא' כִּמ"ש שֶׁם הַסֵּמ"ע סְקִי"ג אֲבָל הֶכָּא בְּנ"ד שֶׁפִי בְּמִחָאָה וּמְגַלְהָ דַּעְתּוֹ עַל כָּל יָמֵי הָאָרֶץ וְכו' וּבְכָל עַת וְזַמַּן שֶׁיִּרְאֶה בְּעֵינָי וְכו' יַעַן וּבִיעַן שֶׁשְׁתִּיקְתִּי זֹאת לֹא מִחֻמַּת מַחִילָה וְכו' בְּכַגּוֹן דָּא וְדָאֵי דָּאִין צָרִיף לְמַחְוֹת בְּסוֹף כָּל ג"ש אַחַר שֶׁפִי בְּמִחָאָתוֹ שֶׁכָּל עַת וְזַמַּן שֶׁיִּרְאֶה בְּעֵינָיו יִטּוֹל אֶת שְׁלוֹ מִיָּדוֹ וְצָרִיף הַמְּחֻזֵּק לִיזְהַר בְּשְׁטָרוֹ לְעוֹלָם.

עַכ"ל הָרַב וַיֹּאמֶר יִצְחָק ז"ל. וְכַמְהָר"ש אֵן דְּאֶנְאֵן הִי"ו כָּתֵב עָלָיו וְז"ל וְאֲחַמ"ר לֹא זְכִיתִי לְהַבִּין דְּבָרֵי דְּכָל מָה שֶׁהֶרְאִיךָ זֶה בְּלִשׁוֹן מְחָאָתוֹ נִכְלָל בְּמַלּוֹת מֵהַ שֶׁכֹּתְבֵתִי

בנדון מהרש"ך ק"פ מעות צ"ל אֶלֶף וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת מְעוֹת כְּמוֹ בְּנֵדוֹן הַמְסִירוֹת שֶׁהֵם אֶלֶף וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת אוֹקִיּוֹת שֶׁהֵם ק"פ מִתְקַאָּלִים: קִצְרוֹת שֶׁבְּלִשׁוֹן הַמְחָאָה שֶׁפֶתַב מְר"ן וְכו' וְכו'.

וּסְבֵרַת כְּמִהְר"ש הִי"ו הִיא שְׂאִין חִילּוּק בֵּין הַלְשׁוֹנוֹת וּבְכָל לְשׁוֹן שְׂיֵאמַר אֵין מְנוֹטֶלֶת מְחָאָתוֹ אֶלָּא לְג"ש דְּוָקָא וְצָרִיף לְמַחֲוֹת בְּסוּף כָּל ג"ש. וְכַתְּבֵנּוּ וְהָרֵאָה לְזָה דְּהָאֵי דִּינָא הוּא מִימְרָא דְר"ל מְשִׁמִּיהָ דְּבַר קְפָרָא כְּמ"ש בְּפ' חֲזָקַת ד' ט"ל וּלְשׁוֹן הַמְחָאָה שֶׁפֶתַב מְר"ן ס"ד הִיא מִימְרָא דְרַב זְבִיד דְל"ח וְרַב זְבִיד לֹא הֵנָּה בִּימֵי בַר קְפָרָא וְא"כ מִי שָׁם פֶּה לְאָדָם לֹוֹמֵר דְּהָא דְּאָמַר בַּר קְפָרָא צָרִיף לְמַחֲוֹת בְּסוּף כָּל ג"ש קָאֵי אֶלִישְׁנָא דְרַב וּבִיד וְאִפ' דְּאִפְתִּי עֲדִינן לֹא נֹולֵד רַב זְבִיד אֶלָּא וְדָאֵי דְכָל קְפָרָא קָאָמַר הָאֵי דִּינָא עַל כָּל לְשׁוֹן הַמוֹעִיל בְּמְחָאָה וְאִם בְּדַבְרֵי מְר"ן יִכּוֹל ה' וַיֹּאמֶר יִצְחָק לֹוֹמֵר דְּקָאֵי אִמ"ש בְּס"ד בְּמִימְרָא דְרַב קְפָרָא דְּהוּא מְרָה דְּשִׁמְעָתָא לֹא מְצִי לְמִימַר הָכִי וְאִם יֵשׁ צַד לִידְחָק וְלֹוֹמֵר הָכִי אִף בְּבַר קְפָרָא קְשִׁיָּא לָן טוֹבָא שְׁהָרֵי הֵתָם אֲמֹר בְּש"ם גִּידֵל בַּל מְנִיּוּמֵי הֵנָּה לִיה מַחֲוִיָּאָתָה לְמַחֲוִי אֶשְׁכַּחְנָהּ לְרַב הוּנָא וְלַחֲוִיָּא בַר רַב וְלְרַב חֶלְקִיָּה בַר טוֹבִי דְּהוּוּ יְתִבִי וּמְחָא קְמִיָּיהוּ לְשִׁנָּה הֵדֵר לְמַחֲוִי אָמְרוּ לִיה לֹא צָרִיכָתָה הָכִי אָמַר רַב פִּינּוֹן שְׁמַחָה שְׁנָה רֵאשׁוּנָה שׁוֹב א"ץ לְמַחֲוֹת ע"כ וְפִי רֵשֶׁב"ם וְהַתּוֹס' בְּד"ה פִּינּוֹן שְׁמִיָּחָה וְכו' שׁוֹב א"צ לְמַחֲוֹת עַד ג"ש וְאֵין לְפָרֵשׁ דָּא"ץ לְמַחֲוֹת עַד עוֹלָם דָּא"כ פְּלִיגֵי אֲדַר"ל וְהוּ"ל לְמִימַר ר"ל אָמַר ע"כ.

הַבִּיטָה וְרָאָה כְּמָה דְחָקוּ עֲצָמָם רֵשֶׁב"ם וְהַתּוֹס' כִּי הִיכִי דְלָא גִימָא דְפְּלִיגֵי רַבְּנָן דְּאָמְרוּ לְגִידֵל בַּר מְנִיּוּמֵי שׁוֹב א"ץ לְמַחֲוֹת אֲדַר"ל מְשׁוּם בַּר קְפָרָא מְדַקְאָמַר אָמַר ר"ל וְלֹא אָמַר ר"ל אָמַר וְפִי בְּדוֹחָק דְשׁוֹב א"ץ לְמַחֲוֹת דְּאָמַר רַבְּנָן הֵינּוּ עַד ג"ש וְלַדְּבָרֵי הַרַב וַיֹּאמֶר יִצְחָק דְס"ל דַּע"ך לֹא אָמַר ב"ק דְּצָרִיף לְמַחֲוֹת בְּסוּף כָּל ג"ש אֶלָּא בְּדָלָא פִי כ"כ אֶבֶל בְּדַפְיָרֵשׁ כָּל יְמֵי הָאָרֶץ וְכו' בְּמְחָאָה אַחַת סְגִי אִמָּאֵי לֹא פִי רֵשֶׁב"ם וְהַתּוֹס' מָאֵי דְאָמְרוּ לִיה הֵנִי רַבְּנָן לְגִידֵל בַּר מְנִיּוּמֵי פִינּוֹן שְׁמִיָּחָה שְׁנָה א' שׁוֹב א"צ לְמַחֲוֹת הֵינּוּ דָּא"צ לְמַחֲוֹת עַד עוֹלָם כְּפִשְׁטָא דְמַלְתָּא וְנִימָא דְגִידֵל בַּר מְנִיּוּמֵי פִי בְּמְחָאָתוֹ לְעוֹלָם וּבְנָה לֹא פְּלִיגָא אֲדַר"ל וְאָתוּ דְבָרֵי רַבְּנָן כְּפִשְׁטוֹן דְּהָא וְדָאֵי גִידֵל בַּר מְנִיּוּמֵי לֹא הֵנָּה יִדַּע מִימְרָא דְר"ל וְגַם מְדַרְדְּרֵי הַמְעַרְעָרִים לֹוֹמֵר בְּהַמְחָאָתָם עַד עוֹלָם אֶלָּא וְדָאֵי דְבָכָל גְּוֹנֵי הַמְחָאָה קָאָמַר ר"ל דְּצָרִיף לְמַחֲוֹת בְּסוּף כָּל שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְלֹא שְׁנֵי לִיה בֵּין מְחָאָה לְמְחָאָה.

עכ"ל כְּמִהְר"ש נר"ו. וְאֶשְׁרֵי אֲנָכִי אֶחָזָה לִי דְאֶחָר הַמְחִילָה רָאָה זוּ מִהַש"ס לֹא חֲזִינָא דְמ"ש וּלְשׁוֹן הַמְחָאָה שֶׁפֶתַב מְר"ן הִיא מִימְרָא דְר"ז וְא"כ מִי שָׁם פֶּה לְאָדָם לֹוֹמֵר דְּהָא דְאָמַר ב"ק צָרִיף לְמַחֲוֹת וְכו' קָאֵי אֶלִישְׁנָא דְר"ז וְאֶפְשָׁר דְּאִפְתִּי עֲדִינן לֹא נֹולֵד ר"ז וְכו' לֹא כָּף הִיא הַמְדָּה וְלֹא אֶקְרַקְפָּתָא דְגַבְרֵי סְמִכִינָן אֶלָּא אָנּוּ סוּמְכִין עַל הַש"ס כְּלָאֵמַר עַל מְסִדְרֵי הַש"ס וְהֵם הִבִּיאוּ בַש"ס כָּל הַלְכָה בְּשֵׁם אוֹמְרָה וְכָאֵן בְּעִנְיָן הַמְחָאָה קְבַעוּ בְּדַף ל"ח עֲנִין הַמְחָאָה פִּיצַד תְּהִיָּה וְקָאָמַר הַש"ס הִיכִי דְמִי מְחָאָה אָמַר רַב זְבִיד פְּלִנְיָא גְזִלְנָא הוּא וְכו' פְּלִנְיָא גְזִלְנָא הוּא דְנִקְיֵט לֵה לְאַרְעָא בְּגִזְלוּנְתָא וְלְמַחֲוֹת תְּבַעֲנָא לִיה בְּדִינָא הֵנָּה מְחָאָה הָרִי שְׁהִבִּיא לְנו הַש"ס לְשׁוֹן הַמְחָאָה פִּיצַד תְּהִיָּה בְּשֵׁם רַב וּבִיד דְּהוּא מְאָרְהָ דְשִׁמְעָתָא וְקַבַּע הַלְכָה כְּמוֹתוֹ.

וּבְדַף ט"ל הִבִּיא הַש"ס מִימְרָא דְר"ל מְשׁוּם ב"ק דְּצָרִיף לְמַחֲוֹת בְּסוּף כָּל ג"ש. וְנוֹכַח לֹוֹמֵר דְּהָאֵי דִּינָא דְצָרִיף לְמַחֲוֹת בְּכָל ג"ש קָאֵי דְוָקָא אִם עֲשֵׂה הַמְחָאָה פְּלִישְׁנָא דְאָמְרָה ר"ז פְּלִנְיָא גְזִלְנָא הוּא וְלְמַחֲוֹת תְּבַעֲנָא לִיה בְּדִינָא הֵתָם דְוָקָא צָרִיף לְמַחֲוֹת כָּל ג"ש הָאֵי אִם אָמַר בְּלִשׁוֹן הַמְחָאָה פְּלִישְׁנָא דְכַתְּבֵנּוּ הַרַב וַיֹּאמֶר יִצְחָק דְּהוּא שֶׁבְכָל עַת וְזָמַן שְׁאָרְצָה אֲנִי תוֹבַע' אוֹתוֹ בְּדִין הֵתָם הוֹעִיל לוֹ הַמְחָאָה לְכָל יְמֵי חַיָּו וְא"ץ לְמַחֲוֹת כָּל ג"ש.

ואין אנו צריכים לומר דבר קפרא הוא הוא דקאי על רב זביד שעשה תמיהתו פמהר"ש הי"ו
בחרדה גדולה מי שם פה לאדם וכו' דאכתי עדין לא נולד וכו' אלא מה שאנו אומרים הוא דהש"ס
שקבע שני הדפים אחד ללמד לנו לשון המחאה ונקבע דין זה בדרך ל"ח והאחר הוא דצריף למחות
כל ג"ש וכל אחד שמה דמאריה עליה הראשון משם ר"ז והשני משם ר"ל משום ב"ק דהש"ס
פ"ס"ל דהאי דינא דצריף למחות בכל ג"ש קאי דוקא אם עשה המחאה בלשון דאמר ר"ז שכתב
למעלה מזה אבל אם יהיה האופן כמ"ש הרב ניאמר יצחק שבכל עת וכו' התם תועיל מחאה אחת
לכל ימי חייו.

ומה שכתב פמהר"ש הי"ו ואם יש צד לידיחק ולומר הכי אף בבר קפרא אם לזה נתפנון זה אינו
דוחק כלל. שזהו פשוט פשוט.

גם הראיה שהביא מדברי התוס' דאמאי הוצרכו לדחוק עצמם ואמאי לא אוקמוה דמאי דאמרו
ליה הני רבנן לגידל בר מניומי שוב א"ץ למחות הוא לעולם ומחאתו דגידל בר מניומי היתה
באופן שכתב הרב ניאמר יצחק שפירש במחאתו לעולם גם בזה נ"ל אהמ"ר דאינה ראיה משום
דתוס' ס"ל דמייירי הש"ס בגונא חדא של מחאה והוא הלשון שלמד לנו רב זביד שגזפר בש"ס
ולא ניחא להו לומר דאיירו בגונא אחריתי שלא גזפר.

ואני הבאתי ראיה פשוטה שאין עליה תשובה שאין חילוק בין הלשונות ובכל אופן שתהיה
המחאה צריף למחות בכל ג"ש והדבר מוכרע מעצמו שהרי רב זביד כל עיקרו הוא ללמד דעת
את העם כיצד יעשו המחאה ולא יאבדו זכותם שעל מה שישאל הש"ס היכי דמי מחאה השיב רב
זביד ואמר פלנא גזלנא הוא לא הויא מחאה פלנא גזלנא הוא דנקיט לה לארעאי בגזלונתא ולמחר
תבענא ליה בדינא הויא מחאה הרי שרב זביד בא ללמד לנו לשון המחאה כיצד תהיה כדי שתועיל
ואמר שזה הלשון יועיל וזה הלשון אינו מועיל ואי איתא לדברי הרב ניאמר יצחק ז"ל שיש לשון
שמועיל לכל ימי חיי האדם ולא יצטרף למחות בכל פעם למה רב זביד שבא ללמד לנו לשון
המחאה שתועיל למה אמר לנו לשון מחאה שאינו מועיל כי אם לשלש שנים וצריף האדם לטרוח
בכל פעם לחזור ולמחות הי"ל לרב זביד ללמד לנו הלשון שמועיל פעם אחת בכל חיי האדם
והוא בגוונא דאמרה הרב ניאמר יצחק ז"ל אלא נדאי שאין חילוק בין הלשונות ובכל גונא
שתעשה המחאה ובכל לשון שתהיה אינה מועלת אלא לשלש שנים ותל"מ: כתוב בספר אשר
לשלמה הנד"מ להרב פמהר"ש אן' דאנאן הי"ו דף ס"ג ע"ב וז"ל.

ונלע"ד דאף אם הנה המוריש חי ובא לב"ד ובגידו הני שטרי ריעי וטען ואמר שהיה בידו שטר
מקר אחר פראוי אלא דלאחר עבור שני חזקה לא נזהר בו לשמרו ונאבד ממנו ואלו נמצאו לו
בדרך מקרה די"ל שהוא נאמן וחסקתו חזקה דאף.

דקי"ל הבא לדון בשטר וכו' ואינו נאמן וכו' ונתבטלה החזקה וכו' ה"ד היכא דראינו ריעותא
בפנינו דבתחילת אמר דאית ליה שטר וכשאמרו לו להביאו חזר ואמר שנאבד חזינו ריעותא בדבריו
שאם האמת אתו שהיה לו שטר באותו פרק שאמר ש"ל שטר היה זהיר ביה או היה מביאו
מתחלה אבל היכא דלא חזינו ריעותא ואפשר לומר כי האמת פן הוא וכו' וחסקתו קיימת ודומה
לזה מצוי להאורו"ת ז"ל שכ' ליישב מאי דק"ל לה' ב"ח ז"ל דמה יעשה זה שאבד שטרו רמז
דבריו הש"ף ז"ל יעו"ש וכו' האורו"ת ז"ל דלק"מ דפשיטא אם מתחיל בא לב"ד ואמר שאבד
שטרו דמהימן וזה עיקר טעמא של החזקה דאחר ג"ש לא מודהר אינש וכו' משא"כ זה שבא
ואמר ששטרו בידו ואח"כ כשאמרו לו הב"ד להביא השטר אמר שנאבד בזה ריעותא לפנינו ולא

שייך עוד ג"ש נזקק דהא הודה שיהיה נזקק עד בואו לב"ד וכיון שפא לב"ד הי"ל להזקק יותר דהא רואה שי"ל מעוררין וכו' עכ"ל"ה יעו"ש ונראה דה"ה ביהא דהביא שטר ריע בידו וטען שיהיה בידו שטר פשר וכו' דליכא שום ריעותא לפנינו כי לפי דבריו דרף מקרה נמצא זה השטר ואפשר לו שהאמת פן הוא וזה פשוט דלא דמי למ"ש הפוס' שאם נמצא בטל שהיו העדים קרובים או פסולים ומכ"ש אם היה מזוניף דנתבטלה החזקה דהתם נדאי סמך חזקתו על האי שטרא הוי ושטרא אין פאן חזקה אין פאן משא"כ כפשא ואמר דחזקתו היתה על סמך השטר פשר שהי"ל ונאבד ואלו בדרף מקרה נמצאו וכו' וכמ"ש עוד טעמא אחרנינא איכא להאמינו במה שאמר שהי"ל שטר פשר וכו' מפת מגו שאם היה רוצה היה פא בחזקתו חזקת ג"ש שי"ל ולא היה ממציא שום שטר ריע לפני ב"ד ודומה למ"ש מר"ן ז"ל בס"ס קמ"ו הביא המערער עדים וכו' וזה טוען לקחתיה ממה וכו' נהרי שטרי מקנינים טען המערער שהיה מזוניף והודה לו וכו' אבל שטר פשר הי"ל ונאבד וכו' הואיל ואלו רצה היה עומד בשטרו שהרי מקנינים הוא ה"ז נאמן וכו' ה' הסמ"ע שם דמייירי שלא החזיק ג"ש ושכ"כ הטור בשם רשב"ם ונראה ש"ז"ל לאפוקי רי"ב ז"ל שם שפי' דמייירי בהחזיק וכן מסיק הש"ך ז"ל דלא פהב"ח ז"ל שפסק פדעת רי"ב ז"ל יעו"ש הרי התם מטעם מגו שהיה עומד בשטרו וכו' הוא נאמן לומר ששטר אחר הי"ל ואבד אף שלא הי"ל חזקה שנים אף אנו נמי נימא היכא דאית ליה חזקה דנאמן לומר שטר אחר פשר וכו' במגו דאם היה רוצה לא היה ממציא זה בפני ב"ד והיה זוכה בחזקתו דוקא.

עכ"ל.

ואחר המחילה פל הדברים הללו מלי דכדי גינהו ובחנם הטריח עצמו לכתוב דברים פשוטים שאפילו האפרוחים שעדין לא נפתחו עיניהם יודעים אותם ולא יטעו לומר בהפך שאבד חזקתו מחמת שטר פסול שהמציא לפני ב"ד והגע עצמה שהמעשה היה שראובן החזיק בשדה אחד ג"ש פדין וי"ל עדי חזקה פא שמעון וערער עליו שהשדה הוא של אבותיו ויש לו עדים על זה טען ראובן לפני ב"ד אמת הוא שהשדה היא של שמעון שירש אותה מאבותיו אבל קנייתה ממנו ועוד זה מדבר הוציא מאפונדתו שטר קנין איף קנה אותה משמעון והראה אותו לב"ד ואמר להם דעו לכם רבותי ששטר קנין זה שאני מראה לכם מפיר אני בו שהוא פסול שחתום בעדים קרובים או פסולים וכיוצא וכשהפירתי בו שהוא פסול השתדלתי עם שמעון עד שעשה לי שטר אחר פשר וכשהחזקתי בשדה זו ג"ש שוב לא נזכרתי בו ונאבד ממני ושטר זה שאני מראה לכם איני חושש לו ואיני סומך עליו פלל ועיקר וכלל ועיקר סמיכתי הוא על השטר הכשר שנאבד ממני.

נמצא שזה האיש דבר פל דבריו וגלה מצפוני לבו לפני ב"ד והפל בב"א שעקר סמיכתו לא היתה על שטר זה הפסול שהראה לב"ד ללא צורך וכל היתר פנטול דמי וכמו שהראה להם גייר חלק דמי שאין בו שום תועלת האם מפני זה יהיה ס"ד למימר שיצא חייב בדינו ויאבד חזקתו עד שהוצרך להביא ראיות שחזקתו קיימת? ומה מגו צריך פאן דבשלמא בהדיא דס"ס קמ"ו דמתחלה המחזיק אמת ואייתי בידיה שטר שהודה לבסוף שהוא מזוניף ובא בזרוע בכח השטר שהוא וכשטען עליו המערער שהוא מזוניף הודה לו אבל שטר פשר הי"ל ואבד התם אי לאו מגו שאלו רצה היה עומד בשטרו שהרי מקנינים הוא איף נאמן אותו שהיה לו שטר אחר פשר ואבד? אבל במציאות זה שמתחלה ועד סוף אמר האמת פנתינתו ולא העלים דבר שהשטר ההוא שהראה לפני ב"ד היה מפיר בו שהוא פסול ולא סמך עליו פלל ועיקר סמיכתו לא היתה אלא על השטר

הַכָּשֶׁר שְׂאֵבֵד מֵהַ מַּגּוֹ צְרִיף? וְהַמַּגּוֹ הוּא שְׂאֵם הֵיךְ רוֹצֶה לֹא הֵיךְ מַמְצִיא זֶה לִפְנֵי ב"ד כְּאֵלּוֹ הַרְאוֹת שְׂטֵר זֶה שְׂאִינוֹ אֶלָּא חֲתִיכַת נְיִיר בְּעֵלְמָא עוֹשֶׂה רוּשָׁם.

נְעוּד אִטּוּ בְּשׁוֹפְטֵי עֶסִיקִינּוּ וּמָה רְאָה עַל כֹּכָה הָאִישׁ הַמְחֻזֵּק וּמָה הִגִּיעַ אֵלָיו שְׂיִרְאָה שְׂטֵר פְּסוּל לִב"ד וַיִּכְנִיס עֲצָמוֹ בְּסַפֵּק פִּינּוֹן שִׁי"ל עַדִּי חֻזְקָה וְטַעֲנָה שֶׁהִי"ל שְׂטֵר וְנֶאֱבָד וַיִּכּוֹל לְזַכּוֹת בְּדִינוֹ בְּשׁוֹפֵי בְּאִין מְפֻלִים לְמָה יִכְנִיס עֲצָמוֹ בְּסַפֵּק וַיִּרְאָה שְׂטֵר פְּסוּל לִב"ד וַיּוֹדֶה לִפְנֵיהֶם שֶׁהוּא מְפִיר בּוֹ שֶׁהוּא פְּסוּל הֲלֹא תִרְאֶה שְׂמִפְחַת קוֹשְׁיָא זֶה נִשְׁתַּנָּה הַדִּין בֵּין הַפּוֹסְקִים בְּהִדְיָא דְסִי' קמ"ו הִבִּיא הַמְעַרְעֵר וְכו' וְז"ל רַבִּינוּ הַטּוֹר שָׁם בָּא הַמְחֻזֵּק מִפְּחַת שְׂטֵרוֹ שִׁישׁ לוֹ שְׂטֵר שְׂקִנְיָה הַמְעַרְעֵר וְהַמְעַרְעֵר טָעַן שֶׁהוּא מְזוּיָף וְהוֹדָה לוֹ הַמְחֻזֵּק אֶלָּא שְׂאֵמֵר שְׂטֵר כְּשֵׁר הֵיךְ לִי וְאֵבֵד וְאִמְרֵתִי וְכו' אִם הוּא בְּעֵינֵי שְׂיִכּוֹל לְקִיּוֹמוֹ וְכו' אִזְּ נִשְׁבַּע שֶׁהוּא כְּדַבְּרֵי וּמַעֲמִידִים הַקְּרָקַע בְּיָדוֹ וּפִירְשׁוּ ר"ח וְרַב אֶלְפִס וְכו' וְהו"ר יְהוּדָה בְּרַצְלוֹנִי כְּתַב בְּשֵׁם הַגָּאוֹנִים דְּמִשׁוּם שְׂטֵרָא לְחוּד לֹא הֵיךְ מְחֻזֵּקִים בְּיָדוֹ אֶלָּא מִיְיָרֵי שְׂהֻחֻזֵּק בּוֹ ג' שָׁנִים פְּרָאוּי וְלֹא נִהִירָא דֵּא"כ מֵהַ צְרִיף שְׂטֵרָא עכ"ל.

וְאִמְתַּת אֲגִיד שְׂבִשְׂטֵפָא קְמִיָּתָא לֹא הֵייתִי מִבֵּין מָה ר"ל רַבִּינוּ הַטּוֹר וּמָה הִיא כְּפִנּוֹת קוֹשְׁיָתוֹ דֵּא"כ מֵהַ צְרִיף שְׂטֵרָא וְאַחַר הַהִתְבּוֹנְנוֹת מְעַט פִּירְשֵׁתִי דְּבַרְיֵי עַל נְכוֹן וּמַצָּאתִי שְׂפָף פִּירְשׁ הַגָּאוֹן מֵהַרוֹ"ךְ בְּפִירְשֵׁתוֹ בְּפִירְוֹשׁ שְׁנֵי (קש"ג) וְכִנּוֹנַת רַבִּינוּ הַטּוֹר בְּקוֹשְׁיָתוֹ הִיא שְׂאֵם כְּדַבְּרֵי הַגָּאוֹנִים שֶׁהַמְחֻזֵּק הַחֻזֵּק בְּשֻׁדָּה זֶה ג"ש הוּא דְּנֶאֱמָן וּמַעֲמִידִים הַשֻּׁדָּה בְּיָדוֹ א"כ אָדָם זֶה שִׁישׁ לוֹ חֻזְקָה בְּדִינָה וַיִּכּוֹל לְזַכּוֹת בְּדִינוֹ בְּשׁוֹפֵי בְּחֻזְקָה וְטַעֲנָה שְׂשֵׁטֵר הִי"ל וְאֵבֵד לְמָה לוֹ וּלְצָרָה שְׂיִבֵּא לִפְנֵי בִי"ד בְּשְׂטֵר מְזוּיָף וַיִּכְנִיס עֲצָמוֹ בְּסַפֵּק שְׂאֵפְשֵׁר שְׂתַצָּא לוֹ תִּקְלָה מִמֶּנּוּ וּמִפְּחַת קוֹשְׁיָא זֶה פְּסַק הַטּוֹר דְּהִכָּא אִיְיָרֵי שְׂאִין לוֹ שׁוּם חֻזְקָה שֶׁל ג"ש וְכָל כַּחוֹ לֹא בָּא אֶלָּא בְּשְׂטֵר זֶה וְכִשְׂטָעַן עָלָיו הַמְעַרְעֵר שֶׁהוּא מְזוּיָף הוֹדָה לוֹ אֲבָל טָעַן שֶׁהֵיךְ לוֹ שְׂטֵר אַחַר כְּשֵׁר וְנֶאֱבָד לוֹ שֶׁהוּא נֶאֱמָן בְּטַעֲנָתוֹ וּמַעֲמִידֵי הַשֻּׁדָּה בְּיָדוֹ וְכוּן פְּסַק מֵר"ן וְהֵאֲחֻרוֹנִים הֵכִי דְּמִפְּחַת קוֹשְׁיָא זֶה נִשְׁתַּנָּה הַדִּין בֵּין הַפּוֹסְקִים וְנֶאֱמָן נִיקוּ וְנִעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ דִּין חֻדָּשׁ? וְקוֹדֵם לְזֶה כְּתַב שָׁם וְז"ל וְלִכְאוּרָה דְּכִמוֹ זֶה נִחְשָׁב לוֹמֵר בְּכַגּוֹן נד"ד אִם יֵשׁ לְפַקְפַּק מִדִּינָא בְּשֻׁטְרוֹת אֲשֶׁר הִמְצִיא וְהַנֵּם בְּטֵלִים וְכו' שֶׁהֵיךְ בְּיָדוֹ שְׂטְרוֹת אַחֲרֵים וְנֶאֱבָדוּ מִמֶּנּוּ אַחַר עֲבוּר שְׁנֵי חֻזְקָה וְכו' וְכַמֶּש"ל דְּהָא חֻזִּין דְּהִנֵּי שְׂטְרֵי רִיעֵי נִזְהַר בְּהֶם לְשׁוֹמְרָם וְכו' וְאִיף וְלְמָה הַשְׂטֵר הָעֵינְקָרִי אֲשֶׁר בּוֹ סְמִיף חֻזְקָתוֹ לֹא נִזְהַר בּוֹ אֲתַמְהָה וְאוּלָּם הָא לֹא מִלְתָּא הִיא דְּאִנּוּ בִּיּוֹרְשִׁים קִיּוּמִינוּ וְכו' דְּלֹא יְדַעִי בְּמִלֵּי דְּאִבּוּהֶנּוּ וַיֵּשׁ לָנוּ לוֹמֵר שֶׁהֵאֲמַת כֵּן הוּא דְּבַהֲנֵי שְׂטְרֵי רִיעֵי לֹא נִזְהַר בְּהֶם לְשׁוֹמְרָם וּבְדַרְיָ מְקַרְהָ נִמְצָאוּ אֲצֵל הַיּוֹרְשִׁים וְחֻזְקַת אֲבִיהֶם הֵיךְ עַל סְמִיף הַשְׂטֵר הָאֲחַר שְׂנֶאֱבָד מִמֶּנּוּ אַחַר עֲבוּר שְׁנֵי חֻזְקָה וְנִלְע"ד דְּאִיף אִם הֵיךְ הַמּוֹרִישׁ חֵי וְכו'.

עכ"ל.

לֹא יְדַעְנָא פְּלַפּוּל זֶה מָה טִיבּוֹ וּמִימֵי לֹא רְאִיתִי תְּמָהָה כְּזֹאת אִיף הֲרַע נִמְצָא וְהַטּוֹב נְעַדְרָ? וְהֲלֹא מְקַרִי הַזְּמַן הֵם כְּפֹ וְלְמָה הַצְּדִיקִים מֵתִים קוֹדֵם זְמַנָּם וְהַרְשָׁעִים מְאָרִיכִים בְּרַעְתָּם? וְכַתַּב לִישָׁב הַתְּמָהָה בְּרָמָה וְהַנְּשִׁגְבָה הִיא דְּהִכָּא בִּיּוֹרְשִׁים קִיּוּמִינוּ הֵתָם הוּא שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת בְּדַבְּרֵי הַזֶּה שְׂשֵׁטֵרִי רִיעֵי יִמְצָאוּ וְהַטּוֹבִים יִאֲבָדוּ אֲבָל בְּמּוֹרִישׁ בְּעֲצָמוֹ לֹא יִתְכַן זֶה וְאַח"כ כְּתַב וְנִלְע"ד אִיף אִם הֵיךְ הַמּוֹרִישׁ חֵי וְכו' וְהִרִי זֶה סוֹתֵר אֶת עֲצָמוֹ דְּאִיף בְּמְחֻזֵּק בְּעֲצָמוֹ אֲפֹשֶׁר וְאֲפֹשֶׁר לְהִיּוֹת וְא"כ הַתְּמָהָה מַעֲיָקְרָא לִיתָא.

נְעוּד מָה הוֹעִיל בְּיִשׁוּבוֹ דְּהִכָּא בִּיּוֹרְשִׁים קִיּוּמִינוּ וְכִי הַיּוֹרְשִׁים מְצָאוּ אֵלּוֹ הַשְׂטְרוֹת הַלְלוּ בְּרַחוּבוֹת קַרְיָה? וְהֲלֹא בְּאִמְתָּחוֹת מוֹרִישָׁם מְצָאוּ אוֹתָם וְא"כ חֻזִּין שְׂהַמּוֹרִישׁ בְּעֲצָמוֹ נִזְהַר בְּשֻׁטְרוֹת הַפְּסִילִים וְלֹא נִזְהַר בְּטוֹבִים.

ועוד שאחר המחילה כל הפלפול הזה אין בו לא טעם ולא ריח ולא שום תועלת לענגו המבוקש ובחנם הטריח את עצמו ואת קולמוסו לכתוב דברים שאינם צריכים אתמהה. ובהיה דלעיל דסי' קמ"ו אעתיק דברי הפרישה שהבאתי ונ"ל.

ומש"ר ול"נ דא"כ מאי צריך שטרך פ"י דמלשון הגמ' ומפירושיה משמע דמשום שהיה יכול לקיים השטר האמינוהו בטענתו לומר ששטר מעליא הו"ל ואבדו הלא אף אם לא היה יכול לקיים השטר אין מוציאין הקרקע מידו מפח חזקה ואמרין דנדאי שטר מעליא הנה ליה גם י"ל דה"ק דא"כ דהמעשה בגמרא היה דבעל השטר כבר החזיק ג"ש פראוי למה היה מכניס עצמו בספקא לבא מפח שטרו כיון שידע באמת שהוא מזוניף ולא ירא לנפשו שפא ינדע הזיוף ומוטב היה לו לבא מפח חזקה ולומר שטר היה לי ונאבד מידי ול"ד למ"ש לעיל ר"ס ק"מ וכו' עכ"ל.

והפירוש השני הוא שנתכוננתי לו אני עני וכמש"ל. והפירוש הראשון שפירש הגאון ז"ל תם אני ולא אדע אם הדברים הללו יש להם איזה פנונה שלא הגעתי להבינה דאיה יתכן בעולם לומר שאף אם לא היה יכול לקיים השטר אין מוציאין הקרקע מידו מפח חזקה ואמרין דנדאי שטרך מעליא הנה ליה? והלא כל חזקה צריכה טענה לומר קניתייה ממך וזה שטר קנייני או שאחר עבור ג"ש לא נזרתיה בשטרי ונאבד ממני האמנם אם זה בא בשטרו מזוניף ואינו יכול לקיימו דלית ליה שום מגו איה אפשר לומר שינפה בדינו וישאר עומד בשדהו דאמרין דנדאי היה לו שטר מעליא? ואני אומר שכלי ספק שדברי הגאון הללו יש להם איזה הבנה שלא הגיע לה שכלי נכעת דברי הגאון הללו בפירושו הראשון בקישוית הטור צריכים לי תלמוד.

והרב"ח ז"ל פתב בענגן זה ונ"ל. והרי"ב פתב בשם הגאונים וכו' ולא נהירא דא"כ מה צריך שטרך.

ולפע"ד נראה ליישב דעת הגאונים היא דאע"ג דבטוען מעיקרא שטר הי"ל ואבד נאמן פשהחזיק ג"ש ולא צריך לשום שטר מ"מ אם טען מעיקרא מנה זבינתיה והא שטרך וכשא"ל שטרך זייפא הוא הודה שהוא מזוניף ושטר כשר הו"ל ואבד כדאמר בגמ' בהך עובדא התם נדאי מפח שטרך לחודיה לא היינו מחזיקים בידו כיון דשטרך מזוניף הוא וחספא בעלמא הוי אלא א"כ דהחזיק בו ג"ש פראוי דהשתא מחזיקים בידו הקרקע ונאמן במגו דאי הנה בעי לא ה"ל להראות שום שטר והיה נאמן בטענת שטר הי"ל ואבד כיון דאכלה של חזקה עכשיו נמי דמודה דשטר זה מזוניף הוא ושטר כשר הי"ל ואבד נמי נאמן ולא דמי להא דתנן בפ' ג"פ הבא לידון בשטר ובחזקה נידון בשטר דברי ר' ונהכי קי"ל דצריך לברר דשטר כשר הוא ואם אינו מברר מוציאין אותה מידו וכדלעיל בסי' ק"מ סעיף ג' דשאני התם דלא קא טעין שטר כשר הי"ל ואבד אלא בא לידון בשטר זה בלחוד ובחזקה הילכף אם אינו מברר דשטר זה כשר הוא מוציאין מידו אכל הך עובדא דבגמ' בטעין שטר כשר הי"ל ואבד קמיירי אם החזיק בה ג"ש נאמן אע"פ שמודה ששטר זה מזוניף הוא.

ולפע"ד נראה דדברי הגאונים עיקר שהרי בכל התלמוד לא אמרין מגו אלא היכא ששתי הטענות יכולים להיות אמת ובשתיהן יכול לזכות אלא שהאחת יותר, טובה מן האחרת וכן פירש רשב"ם הכא וכ"כ הרא"ש בעובדא דלאו קא מודית לי דהאי ארעא דידי היא וא"כ הכא אי לאו דאכלה שני חזקה פראוי היא אפשר שיהיה זוכה בטענה זו דשטר זה מזוניף הוא ושטר כשר הי"ל ואבד דכיון דמודה דשטר זה פסול הוא ולא החזיק בה ג"ש אין לו שום זכות בקרקע על ידי טענה זו

ולא שיניף להאמינו במגו אלא ודאי הוא פדברי הגאונים וכדפרישית והכי נקטינו ודלא כמו שכתב מהרו"ך ע"ש.

עכ"ל הרב"ח ז"ל. ואיני יורע מה הבין הרב"ח ז"ל בקושניית הטור שכתב ולא נהירא דא"כ מה צריף שטרך.

שפא לנישבה ובמה יושב אותה ובמאי דפתח לא סינים דמתחלה פתב ולפע"ד נראה וישוב דדעת הגאונים היא דאע"ג דבטוען מעיקרא שטר הי"ל ואבד נאמן פשהחזיק ג"ש ולא צריף לשום שטר.

סיום הדברים הללו היו צריכים להיות "הכא צריף לשטר" כדי לנישב קושניית הטור שכתב "דא"כ מה צריף שטרך" (יהנה הפירוש כמו שיהנה) והוא סינים שמ"מ אם טען מעיקרא מנה ובינשה וכו' התם ודאי מפת שטרך לחודיה לא היינו מחזיקים בידו וכו' אלא א כ דהחזיק בו ג"ש פראוי וכו' פאלו דקושניית הטור היתה על החזקה למה צריכה ובא לנישבה דצריכים אנו לחרקה. באופן שהדברים הללו הם מגומגמים לפע"ד. ומ"ש בסוף דבריו.

ולפע"ד נראה דדברי הגאונים עיקר שהרי בכל התלמוד לא אמרינו מגו אלא היכא ששתיטענות יכולים להיות אמת ובשתייהן יכול לזכות אלא שהאמת יותר טובה מן האחרת. דברי הרב הללו צריכים לי תלמוד שהרי גם כאן שתי הטענות יכולים להיות אמת אלא שהאמת יותר טובה מן האחרת ובכל אחת מהן יכול לזכות הטענה האחת שהוא טוען עכשיו אחר שהודה ששטר זה מוניף הוא שטר אחר הי"ל ואבד ולפי דבריו בטענה זו לבדה יש בה די והותר לזכות בקרקע שאם היינו מאמינים אותו שהי"ל שטר אחר פשר ונאבד בנדאי שהיה זוכה בדינו אלא שאנו חוששים שפא משקר היא ולא היה לו שום שטר פשר ולפיכך צריכים אנו למגו ואנו אומרים שאם הוא משקר הי"ל לשקר בטענה אחרת טובה ממנה שיאמר ששטר זה הוא שטרך מעליא ולא יודה שהוא מוניף ויכיל לקיים אותו ע"י עדים שקרים שזניפוהו לו או אם הוא שטר אמנה יכול לקיימו על ידי עדים פשרים שחתמוהו לו או עדים אחרים שיפירו חתימתם וכמ"ש כל זה בפוסקים ולפיכך מאמינים אותו בטענה זו שאומר שטר הי"ל ואבד אף אם לא החזיק ג"ש.

ומה שהביא מדברי הרא"ש בעובדא דלאו קא מודית לי וכו' התם ודאי בטענה אחת אינו יכול לזכות אף אם נאמין אותו בה דז"ל הרא"ש שם שהוא דאחר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ארעא שהיא שלי ועדים לא היו לו שהיתה שלו מדקאמר ליה לאו קא מודית לי דהאי ארעא דידי היא אלמא צריף היה להודאתו א"ל מפלגיא זבנתה דאמר לי דזבנה מנה ואי הנה טעין זבנתה או קמאי דידי זבנה מנה והוא דזבנתה מניה מהימן שהפה שאסר וכו' אמר רבא דינא קאמר ליה שהרי אינו יודע שהיתה של אותו שמכרה לו אם לא והו"ל פהפיר בה שאינה שלו של מוכר ויחזירנה לו למערער ויגבה מעותיו מן המוכרה לו פדאייתא בפ"ק דב"מ ואע"ג דליכא עדים למערער שהיתה שלו לא מהימנינו ליה במגו דאי בעי אמר מנה זבנת ואכלת שני חזקה דלא שיניף מגו אלא בשתי טענות שבכל אחת מהן יכול לזכות אלא שהאחרת יותר טובה מן האחרת אבל הכא אפי' אי מהימנת ליה במאי דקאמר מפלגיא זבנת דאמר לי דזבנה מנה אין לו בקרקע פלוס שהרי הודה שהיתה של המערער וגם הודה שאין יודע שלקחה ממנו אותו שמכרה לו דהא לא טעין דזבנה מנה קמאי דידי הילכך יחזיר קרקע למערער דלא אתי ספק ומוציא מידי ודאי כף פירש

רש"ב"ם עכ"ל ה"רא"ש ז"ל וכתוב ב"הגה וז"ל ונאפ"י ה"חזיק ב"ה ג"ש פ"נ דלא טעין ברי לי וגם אין עדים ש"החזיק ב"ה המוכר יום א' מוקמינן ב"ד המערער ואם לא ה"חזיק ב"ה שלש שנים וכו' עכ"ל.

וא"כ מה דמות י"ערוך הרב"ח ז"ל ה"ד דש"טרא ז"ינפא עם ה"היא דה"רא"ש ב"ענבדא דלא קמודית לי וכו' דה"תם הד"ברים כפ"שטן דלא ש"ייד מגו אלא ב"שתי טענות ש"בכל אחת מ"הן יכול לזכות אלא ש"האחרת יותר טובה מן ה"אחרת ו"התם ב"אותה טענה ש"טען מ"פלגיא זבנתה ד"אמר לי דזבנה מ"נה המ"חזיק ב"עצמו הוא יודע ועד ש"אותה טענה לא ש"וויא ולא מ"די ואינו יכול לזכות ב"ה ב"קרקע פ"נן ש"הוא ב"עצמו מ"עיד על ע"צמו ש"אינו יודע אם המוכ"רה לו קנאה מ"בעליה או לא ולא ש"מע ד"בר זה אלא מ"פי המוכ"רה לו וא"כ א"י נ"אמר ה"אמין אותו ב"טענה זו ב"מגו ש"היה יכול לטעון מ"נה זבנתה ונ"אכלתיה ש"ני חזקה? ש"הרי א"ף אם נ"אמין אותו ש"אומר א"מת ש"המנכ"רה לו א"מר לו ש"קנה אותה מ"נה המערער לא יוכל לזכות ב"ה וכ"אלו לא טען פ"לום ד"מי א"בל ה"כא ב"טענה זו ש"טוען ש"ש"טר כ"שר ה"י"ל נ"אבד אם הד"בר א"מת ה"רי זוכה ב"קרקע אלא מ"פני ש"אין אנו מ"אמינים אותו ב"טענה זו צ"ריכים למגו ש"אם הוא מ"שקר ה"י"ל לטעון טענה א"חרת טובה מ"מנה ש"יאמר ש"טר זה ש"טרא מ"עליא הוא ואין מ"י ש"יכול לה"כחיש אותו וכ"מ"ש"ל.

גם מה ש"הביא מ"רש"ב"ם ז"ל ב"ענבדא דה"כא דש"טרא ז"ינפא איני יודע מה ה"ביא דז"ל ה"ש"ס ש"ם. ה"הוא ד"אמר לח"בריה מ"אי ב"עית ב"האי אר"עא א"ל מ"נה זבנתה ו"הא ש"טרא א"ל ש"טרא ז"ינפא ה"וא ג"חין לח"יש ל"יה לר"בה אין ש"טרא ז"ינפא ה"וא מ"יהו ש"טרא מ"עליא הו"ל ונ"ר"ב ונ"אמינא א"ינ"ק"ט ה"אי ב"ידאי פ"ל ד"הו א"מר ר"בה מה לו ל"שקר א"י ב"עי א"מר ל"יה ש"טרא מ"עליא ה"וא א"ל ר"ב יוס"ף א"מאי ס"מכ"ת א"האי ש"טרא ה"אי ש"טרא ח"ספ"א ב"עלמ"א ה"וא עכ"ל ה"ש"ס ופ"יר"ש רש"ב"ם א"מאי ק"א ס"מכ"ת א"האי ש"טרא ד"הא ש"ני חזקה ל"כ"א ו"הא ש"טרא ח"ספ"א ב"עלמ"א ה"וא ו"כ"ינן ד"אודי אודי ו"לא ד"מי ל"ש"אר מה לו ל"שקר ש"בגמ"רא ש"שני טענות י"כולים לה"יות א"מת אותה ש"הוא טוען ונ"אותה ש"היה יכול לטעון ו"לא טען ד"אמרינן מגו א"בל ה"כא ד"מי ל"מה לו ל"שקר ב"מקום עדים ש"הרי פ"ל פ"חו ו"חזקתו ב"קרקע זו ע"י ה"אי ש"טר ה"וא ו"היא"ך נ"אמר מה לו ל"שקר ב"ש"טר זה א"י ב"עי א"מר ש"טרא מ"עליא ה"וא ו"הלא מוד"ה ש"הש"טר פ"סול ו"הוד"את בע"ד פ"מאה עדים ונ"אלו ב"או ש"ני עדים ש"אמרו ש"הוא פ"סול ל"כ"א תו מה לו ל"שקר עכ"ל רש"ב"ם ז"ל.

וכוננת רש"ב"ם ז"ל היא לתת טעם לר"ב יוס"ף ש"חלק על ר"בה ש"אמר מה לו ל"שקר א"י ב"עי א"מר וכו' ו"למה ר"ב יוס"ף ח"לק ע"ליו ונ"אמר דלא א"מרינן מגו פ"מו ש"הקשו התוס' ש"ם בד"ה א"מאי ע"ש. ו"לזה א"מר רש"ב"ם ז"ל ד"טעמ"א ד"רב יוס"ף ה"וא ש"פ"ינן ש"הוד"ה ש"הוא מ"זו"י"ף תו לא א"מרינן מה לו ל"שקר ד"הוד"את בע"ד פ"מאה עדים ומגו ב"מקום עדים לא א"מרינן וס"ל לרש"ב"ם ד"כל פ"חו ב"טענה זו ה"וא מ"אי ד"אמר ו"הא ש"טרא ו"כ"ינן ד"הוד"ה ש"הוא מ"זו"י"ף ב"טלה טענתו ו"הרא"ש ש"ם ה"קשה ע"ליו ו"כתב וז"ל ו"לית"א לה"אי טעמ"א ד"ע"י"קר טענתו ה"יניו ה"א ד"ק"אמר מ"נה זבנתה ו"הש"טר אינו פ"י אם ל"רא"יה ב"עלמ"א ו"טענתו י"כול ל"ק"י"ם ב"מאי ד"ק"אמר ש"טרא מ"עליא ה"וא או ב"טענה א"חרת ע"י מגו ואין הוד"אתו מ"כחשת טענתו פ"לל ד"הו"ל ל"מ"ימר מגו עכ"ל.

ונ"א ז"ע"רא ה"וקשה לי על ה"תוס"פות ד"אמאי לא ה"זכ"ירו ד"ברי רש"ב"ם ש"ת"יר"ץ קו"ש"י"א זו נ"אף ש"ת"ירוצו ה"וא ד"חוי ה"יה לה"ם לה"ביאו ו"לד"חותו פ"מו ש"הביאו ת"ירוצו ה"ריב"ם ו"דחו אותו וצ"ע.

ה"דרן לה"רב"ח ז"ל ד"הביא ד"ברי ה"רש"ב"ם ה"ללו ל"סייע ל"ד"בריו ש"הרי רש"ב"ם לא א"תא אלא לה"סב"יר ד"ברי ר"ב יוס"ף ש"חלק על ר"בה ו"הוא ע"נ"ן א"חר ו"לא נ"גע ו"לא פ"גע ב"מה ד"כתב הרב"ח ז"ל

דלא אַמרינן מגו אַלא פֿשׂשׂתי הטענות יכולות להיות אַמת שגם פֿאן שׂתי הטענות יכולות להיות אַמת וכמש"ל אַלא שׂרשׂב"ם נתן טעם לרב יוסף למה חלק על רבּה מפני שׂהוא מגו במקום עדים. פֿאןפֿון שׂכל דבֿרי הרב"ח ז"ל פֿמקום הזה צע"ג פֿדי להבין. שׂוב ראיתי להרש"ך ז"ל שׂכתב על דבֿרי הרב"ח הללו שׂאינם נכונים מפמה טעמי ע"ש ודו"ק: